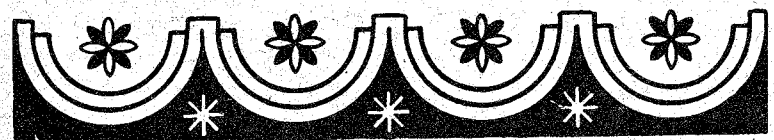

Theokritos - Moschos - Bion:

ŘEČTÍ BUKOLIKOVÉ

Museion sv. II. - Praha 1927

THEOKRITOS—MOSCHOS—BION

IDYLY

PŘELOŽIL RUDOLF KUTHAN

M U S E I O N

SVAZEK II. SBÍRKA PŘEKLADŮ

VYDÁVÁ SPOLEČNOST PŘÁTEL

ANTICKÉ KULTURY V PRAZE

ŘÍDÍ PROF. DR. O. JIRÁNI

1 9 2 7

ÚVOD.

Poesie *idylická* (bukolská, selanková, pastorální) je plodem pozdní řecké literatury, t. zv. alexandrijské. Podle svědectví starověké tradice vytvořil tento nový poetický genre pod přímým vlivem prstonárodních písní pastýřských *Theokritos*. Staré zprávy dosvědčují existenci lidové poesie pastýřské v Lakedaimonu a na Sicilii (v Tyndaridě a *Syrakusách*), uvádějce ji po každé ve spojení s kultem bohyně Artemidy. O její slavnosti v Syrakusách přicházeli prý sem pastýři z venkova a majíce na hlavách věnce s jeleními parohy, v rukou lovecké oštěpy a kolem těla zavěšené koláče různých podob zvířecích závodili písněmi, při čemž pastýř-vítěz dostával od přemoženého odměnou koláč. Podobné zvyky byly domovem také v jižní Itálii, osazené Řeky, a nejspíše i v jiných krajích pastýřských; zajisté však lidová píseň pastýřská kvetla již dříve, než se na řečených místech stala součástí pastýřsko-venkovské slavnosti Artemidiny.

Živý zdroj *poesie lidové*, nejspíše *syrakusské*, snadno mohl inspirovati *rodáka syrakusského* k skládání drobných momentek ze života pastýřů, jež jsou ohlasem jejich pro-

50446

STŘEDNÍ KNIHOVNA
FILOSOFICKÉ FAKULTY
UNIVERSITY J. E. PURKYŇE
BRNO

602 - 65

KNIHTISKÁRNA J. ŠNAJDR, KLADNO.

stinkých zpěvů a hovorů a závodů pěveckých. Konečně celé dusné ovzduší současného období literárního — doby alexandrijské¹⁾ — samo již nutilo ke vzniku poesie idylické. Po rozdrobení veleříše Alexandrovy ve státy t. zv. diadochů povstává — vedle starých *Athen* — několik nových významných středisk vzdělanostních, k nimž se slovesné tvoření řecké upíná, žijíc namnoze z podpory a přízně umění milovníků, řeckou kulturou odkojených nástupců Alexandrových. Takovým ohniskem literárně kulturních studií stává se — vedle maloasijského *Pergamu* — zvláště egyptská *Alexandrie* — zásluhou účinné podpory vládnoucí dynastie *Ptolemaiovců*.²⁾ Pronikavá proměna životních podmínek Řecka, kdysi svobodného, musila se otisknouti i v duševní produkci; tak se stává poesie z velké části dvorskou, učenou, *aristokratickou* a mnohdy až nedůstojně oddanou služebnicí kruhů vyšších, o nichž milost žebra (Theokritův Chvalozpěv na Ptolemaia II. a jeho oslavná

¹⁾ T. j. období, sahajícího od vzniku monarchií t. zv. diadochů (nástupců Alexandra Velikého) až do dob Kristových.

²⁾ Zakladatelem jejím byl *Ptolemaios I. Soter*, syn Lagův, vojevůdce Alexandrův, který založením obrovské knihovny a Museia, jakéhosi institutu a pensionátu pro učence a umělce, učinil Alexandrii středem hellenistické kultury. V jeho šlépějích kráčel i syn jeho *Ptolemaios II. Filadelfos* († 247 př. Kr.), založiv druhou knihovnu tamtéž. Tyto ústavy byly důležitou osou rozsáhlých studií vědeckých.

báseň na syrakus. vládce Hierona), a na poli prosy vybějí se zase duševní energie hlavně v oborech, v nichž i po ztrátě politické svobody řecké bylo lze nerušeně pracovat za podpory štědrých dárců: odtud překotný rozmach disciplin *vědeckých*. V takovémto ovzduší odcizování se písemnictví životu a potřebám širokých vrstev lidových, v době okázalého formálního úsilí, obětujícího různým hříčkám, až groteskně uměleckým, všechnu přirozenost a hodnotu myšlenek, v době knižní a theoretisující učenosti musila se dostaviti zase touha po přirozeném, prostém, životném. A tak i vznik bukoliky Theokritovy dlužno vyložiti částečně *přirozenou reakcí* proti abstraktnímu, intelektualistickému a aristokratickému duchu literatury současné — tedy v podstatě touž hybnou silou, která vedla o století později ke vzniku řeckého románu dobrodružného.¹⁾

¹⁾ Podobně vykládá o vzniku idyly velezajímavá studie Jarosl. Ludvíkovského (Řec. román dobrodruž. 1925, str. 71 násl.): »Pronikání *všedního* života do literatury jest pro dobu hellenistickou charakteristickou novotou . . . Herondovy mimiamby . . . překvapily nás realistickou kresbou detailu a zájmem o docela *obyčejného* člověka, prvky tak cizími literatuře doby klassické . . . (Theokritos) líčí prostého člověka, jehož typem je mu pastýř a rolník, proto, poněvadž se mu zdá šťastným člověkem. *Idyllismus jest plodem velkoměstského života a překultivovaného prostředí*. Příklad Theokrita a Vergilia, dvorských básníků, písničích o pastýřích a žen-

K odchýlnému výkladu o zrození umělé bukoliky přivedla některé badatele okolnost, že Theokritos ve svých pastýřských scénách předvádí leckdy pod *maskami* pastýřů osoby *skutečné*, ba i sebe sama (v id. 7.) — že tedy alegorizuje. I soudí na př. Reitzenstein¹⁾, že pod maskou Theokritových pastýřů („bukoloi“) se skrývají členové jakéhosi nábožensko-básnického sdružení na ostrově Kou, Theokritos prý byl také jedním z takovýchto „sakračních pastýřů“ a jeho písně nejsou vlastně pastýřské, nýbrž *sakrální*. Ona organisace prý o společných hostinách nebo jiných příležitostech pěstovala závodění v písních, uctívajíc Artemidu, Dafnida a Dionysa. Theokritovy idyly jsou slovem jakési hádanky, jež třeba teprve rozluštit, jejich „pastýře“ demaskovat, a o to se pokouší Reitzenstein s pochybným zdarem. Touž kombinaci o onom básnickém sdružení na Kou, jehož členové spolu závodili pod fingo- vaným jménem „pastýřů“, přijal Knaack (PWR-Enc. III. 1002 n.) a pokusil se dokázati, že Theokritos není vlastním tvůrcem genu pastorálního.²⁾ Theokritos prý pouze

cích, ukazuje jasně, že i starověká literatura o prostém člověku vznikla z *potřeby člověka příliš kulturního*.“ Srovnej studii K. Weniga L. F. 35, 1908, str. 210 a 431.

1) Epigramm u. Skolion. Stanovisko jeho bylo z největší části odmítnuto.

2) Také Cholmeley (v angl. vyd.) rozbořem skrovných fragmentů Filetových snaží se dokázati, že Filetas byl *prvním*

vybral elementy bukolické z různých svých „předchůdců“, kteří před ním básnicky vzdělali látku o krásném pastýři Dafnidovi, o Polyfemovi a j. motivy bukolické, a sestavil prý je na způsob mosaiky v celistvý obraz. Než které umělecké dílo skutečného básníka vzniká způsobem tak mechanickým? Theokritos přirozeně tyto básníky znal a druhdy se i ocítal pod jejich vlivem; že však své pastýře a žence, jejich zábavy i detaily přírodní scenerie nepoznal z knih, nýbrž z autopsyie, je prokázáno nade vší pochybnost realistickým svérázem jeho kresby. *Přiležitost* mu přece nescházelo: narodil se a žil dlouhá léta u samého zřídla lidové poesie pastýřské — v sicilských Syrakusách!

Theokritos, syn Praxagorův a Filinin, narodil se kolem r. 310 př. Kr. Později meškal na Kou, kdež ho pojily přátelské styky s vůdcem alexandrijské školy básnické a gramatické — Filetou, jenž byl dokonce jeho učitelem v poesii, také s epigramatikem Asklepiadem Samským a s lékařem Nikiou, jemuž věnuje id. 11. a 13.¹⁾ Nějaký čas dlel opět na Sicilii a když se byl marně ucházel oslavnou básní 16. (Charitky čili Hieron, kolem r. 274) o pod-

básníkem *bukolským* a hlavou domnělého básnického klubu kojského, k němuž patřil Theokritos a mnozí jiní.

1) Na Kou, jak se zdá, meškal dvakrát, jednou v mládí, po druhé ve věku pozdějším.

poru syrakusského vládce Hierona II., odešel do Alexandrie, kde složil nemálo servilní chvalozpěv na egyptského krále Ptolemaia II. (id. 17.), idylu 15. a snad i 14. — obě obsahující opětou chválu téhož příznivce umění a věd. Navštívil i maloasijský Milet, kde byl domovem jeho přítel Nikias (viz id. 28. Kužel). Po r. 260 mizí po něm každá další stopa. Jeho básnický odkaz náleží letům 275–260 př. Kr.

Pod jménem Theokritovým dochovalo se 30 básní, 25 epigramů (z těchto i z oněch jsou leckteré podvržené, srov. id. 19.) a groteskní hříčka Syrix, která přiměřenou délkou veršů nabývá podoby šalraje, jsouc básnickým pozdravem pastýřskému bohu Panovi. *První* z uvedených skladeb jsou rázu epického nebo lyrického, převážnou však většinou jsou to *mimy* — drobné dramatické výjevy ze života lidového, většinou venkovského, jež s prostou pravdivostí kreslí pastýře, jak je básník z vlastního pozorování byl poznal. Látkou není Theokritos vždy původní: sicilskou pověst o pastýři Dafnidovi vzdělal už před ním Stesichoros, Hermesianax a j., sicilský mythos o Polyfemovi a Galatei zpracoval už před ním dithyrambik Filoxenos, formu mimů pěstoval rytmickou prosou už Sofron, vrstevník Euripidův;¹⁾ Theokritos však první oživil starou formu slovesnou živlem

¹⁾ Theokritos podle výslovného svědectví starověkého napodobil mimy Sofronovy v id. 15. a v id. 2.

novým — *bukolským*. Jak dovedl své postavy oduševnit, vysvitne nejjasněji srovnáním charakterů jeho pastýřů se sentimentálními matnými siluetami, jak je nalézáme v pastýřském románě jeho pozdního epigona Longa,¹⁾ nebo s uhlazenými a vzdělanými „pastýři“ idyl Vergiliových.²⁾ Pouze tři z mimů Theokritových (id. 2., 14. a 15.) jsou mimy ve *vlastním* slova smyslu: drobné dramatické scény, zachycující s touž realistickou povahokresbou život lidí vrstev jiných než pastýřských. Upomínají nemálo na jiného básníka alexandrijského, vrstevníka Theokritova — Heronda, jenž s realismem, zabíhající až v krajní naturalism, kreslil ve svých mimiambech podobné výjevy ze života lidu.

Mimy Theokritovy nazýval už starověk leckdy *ειδύλλια*, ale s přídavkem *βοσκολικά*. Ze způsobu, jak autorové starověcí (na př. Plin, Ep. IV. 14, 9) užívají slova *ειδύλλιον*, naprosto neplyne, že by jím byli rozuměli to, co my — obrázek či báseň klidné nálady, jejíž látka je vázána z primitivní přírody a společnosti, hlavně ze života pastýřského nebo vůbec venkovského. Pravděpodobně bývaly tak ve starověku označovány vůbec *drobné básně rozmanitého obsahu*. Teprve později takto jmenovány zvláště

¹⁾ Viz můj překlad u Petra 1926.

²⁾ Srovnej můj překlad Vergiliových Zpěvů pastýřských Topiče 1918.

takové básně jako bukolické mimy Theokritovy, až konečně sentimentální poesie rokoková podložila slovu „idyla“ význam dnešní.

Vliv archegety poesie bukolické na písemnictví evropské věků pozdějších byl mohutný. Ze spisovatelů řeckých jest jeho epigonem zvláště romanopisec *Longos*, ba ještě doba byzantská vykazuje stopy jeho působení (viz uved. Knaackův čl. 1010). V literatuře římské vytěžil z něho *Vergilius* deset eklog rázu leckdy alegorického a oslavného, zachytil však místo charakterů pouhé stíny pastýřů svého řeckého vzoru. Ohlas bukoliky Theokritovy zní ještě eklogami Kalpurnia Sikula za Nerona. V době vzkříšení studií klassických ocitli se pod vlivem Theokritovým neapolský pěvec *Sannazaro* (v ital. básni *Arcadia* a ve svých latin. Eklogách), humanista *Flaminius-Zarabini* a jiní, v Anglii později *Milton*, *Pope*, *Burns*, *Tennyson* a *O. Wilde* (jeho *Ravenna*, *Zahrada Erotova*, *Endymion*, *Theokritus*, *Santa Decca* a *Sftnx* jsou namnoze celou osnovou prvků theokritovských), v Německu *Opitz*, *Hebel* a zvláště švýcarský idylik *S. Gessner*. V literatuře naší napodobil Theokrita ve svých selankách *Jan Hollý* — vydavatel překladu několika idyl Vergiliových a Theokritových — a *Josef Jaroslav Langer* (Selanky).

Theokrita vystřídal na poli bukoliky a napodobil *Moschos* ze Syrakus (v pol. 2. stol. př. Kr.), od něhož zachováno epyllion¹⁾ Europa a nevelký počet básnických drobnůstek — dílem fragmentů, dílem epigramů uhlazené a pečlivé formy.

Nástupcem Moschovým byl *Bion* ze Smyrny (z konce 2. st. př. Kr.). Vedle několika epigramů a zlomků, tónu částečně idylického, zachoval se jeho *Žalozpěv na Adonida* — něžná, sentimentální báseň retorického pathosu, plná skvělých obrátů, vtipných point a všech možností, aby vyjádřila nezměrné hoře Afroditino nad mrtvým Adonidem. Proti poesii Theokritově, celkem objektivní a zabíhající leckdy i v drsnější realism, jsou básnické hříčky obou jeho následovníků (zvl. *Bionovy*) rázu subjektivního, něžného, až romantického, plné rozcitlivělého lyrismu, jímž se blíží pastýřské poesii věků pozdějších.

Vedle jmenovaných tří pěvců vzdělávali tento obor i jiní bukolikové, jinak neznámí, jejichž plody se vloudily

¹⁾ Doba alexandrijská zavrhlá rozsáhlé skladby básnické, zvláště mythologické epos, a pěstovala vedle lyriky téměř výlučně nedlouhé básně epické — *epyllia* — popisující toliko určitý moment dějový. Celý věnec takových epyllíů uvil později římský básník *Ovidius* v *Metamorfozách*.

do zachované sbírky veršů Theokritových, Moschových a Bionových (viz id. 19.). Začátkem stol. 1. př. Kr., kdy ještě žák Bionův — neznámý italský Řek — opěval smrt svého učitele v zachovaném žalozpěvu (*Ἐπιτάφιος Βίωνος*), řecká bukolika nejspíše vymřela, aby záhy potom — už v 2. pol. téhož stol. — slavila své z mrtvých vstání, v rouše ovšem římském, v eklogách Vergiliových.

Svůj překlad založil jsem na textu vydání Koenneckova (1914), částečně Fritzsche-Hillerova (1881), Ahrensova a také Cholmeleyova (s anglic. koment. 1909). Aby mně nezvešla výtka pro vynechání leckterých veršů, upozorňuji, že jsem škrtal verše příliš porušené, interpolované nebo takové, jichž výklad dosud neuspokojuje, nebo konečně i ony, jež by mně byly poznámkový aparát jen zbytečně rozmnožily, jinak jsouce zcela bezvýznamné. Na ujmu básníků se to *nikdy* nestalo. Nehledě k ojedinělým ukázkám překladovým, objevujícím se už od dob probuzenských v časopisech, později v gymnas. programech, je tento převod řec. bukoliků v české literatuře prvním.

THEOKRITOS

IDYLA I.
THYRSIS.

THYRSIS:

Sladce zní šumná hudba pinie — nad vodou tamhle —
pohled, pastýři koz! Také šalmaj tvoje zní sladce.
Druhá cena hned po Panovi¹⁾ náleží tobě:
jestli mu kozel připadne rohatý, dostat máš kozu,
pakli vyhraje kozu, má tobě připadnout kůzle
v cenu. A kůzle je dobrou pochoutkou, pokud je mladé.

PASTÝŘ KOZ:

Sladší je písnička tvá, milý ovčáku, nežli je hlahol
bystře proudících vod — s té skály vysoké tamto!
Zalíbí-li se Musám v dar ovci odtud si odvést,
krmené jehňátko cenou je tvój; pakliže Musy
raději zvolí jehně, pak s ovci odejdeš odtud.

THYRSIS:

Při Nymfách, pastýři, prosím — ó nechceš, nechceš si sednout
do stínu tamaryšků, kde stráž se naklání — tuhle,
kde bys mi na šalmaj zahrál? Chci hlídat zatím tvé kozy.

¹⁾ Pan, arkadský bůh pastýřský, vynálezce šalmaje, kterou
mistrovsky ovládá.

PASTÝŘ KOZ:

Nesmíme, ovčáku, nesmíme hrát — je poledne právě.
 Touhletou dobou strach mám z Pana: unaven bývá
 honbou, chce odpočívat a vždycky bývává mrzut;
 tu prý mu zuřivý hněv kol chřípí zlověstně sedí.
 Ty však, Thyrside milý, los Dafnidův opěváš trudný,¹⁾
 uměním pastýřské písně tys *tolik* předstihl druhé:
 tamhle tedy — v stín jilmu se posadme, naproti soše
 Priapově²⁾ a pramenných Nymf, kde lavičku vidíš
 pastýřskou, u té doubravy tam! A chceš-li mi zapět,
 jak jsi v závodě s Chromiem libyjským zazpíval tenkrát,
 dám ti s dvočátky kozu, jež třikrát za den se dojí;
 má sice kůzlata dvě, ale do dvou nadojí věder.
 Přidám ti objemný pohár — je voskem vylit, až voní —
 dvouuchý, zbrusu nový; však dodnes cítit je řezbou!
 Nahoře — při kraji hned — snět břechtanu vine se kolem,
 břechtanem prosvítá protěž; a dole, naproti právě
 táhne se úponěk druhý a září zlatými plody.
 Uprostřed postava ženská zrobena — božský to výtvar —

1) Mladý a sličný pastýř sicilský Dafnis, mistrně ovládající šalmaj a zpěv, byl oblíbeným předmětem prastarých bájí a prstonárodních písní sicilských a později poesie umělé, zvl. pastýřské. Viz dále!

2) Priapos, bůh zahrad, polí a vinic, jehož červeně natřená socha vystavována na venkově na ochranu proti ptactvu.

v ozdobné říze a s čelenkou v kadeři; po jejím boku
 mužové krásných vlasů, druh s druhem prudce se sváří,
 každý po jedné straně, leč jejím srdcem to nehne:
 sladké usmání v tváři, z nich k jednomu pozvedá zraky,
 srdcem jako by k druhému tíhla.... Oběma sokům
 touhou naběhla víčka, než marně se hmoždí — marně...
 Dále tu zobrazen staříčkový rybář: po strmé skále
 právě vlíkně velikou sít a pospíchá stařík
 na lov, podoben tomu, kdo s těžkou zápolí prací.
 Řek' bys, k lovení ryb svou všecku sílu že napial;
 tak má každíčkou šlachou naběhlou po celé ští
 šedivý tento kmet, ale silou doposud mladík...
 Odtud, mořem kde umdlený stařec, o kousek dále
 nádhernou vinici zříš, jak hoří v záplavě hroznů;
 u plotu sedící maličký hoch jest hlídačem jejím.
 Po jeho stranách je dvojice lišek: jedna se plíží
 řadami révových křů a mlsá ze sladkých hroznů;
 druhá, na uzlík mající zálsuk, nemíní nejspíš
 pustit hošíka dřívě, leč snídaně až bude ve psí.
 On zatím z asfodelů, jež stím svazuje vkusně,
 splétá k chytání kobylek sít¹⁾ a uzlíku nedbá,
 révových keřů rovněž; ta hračka více ho baví....
 Něžně kol celé číše list akantový se vine —

1) Podobně si hraje Chloe v pastýřském románě Longově a pastýři řečtí dodnes.

umění pravý zázrak a div, že až úžas tě pojme.
Kalydnijskému plavci¹⁾ já celičkou kozu dal za číš,
ba ještě sýra koláč pořádný z bílého mléka!
Dosud se nikdy netkla mých rtů; je schována u mne
zcela nepoužitá. Jí rád bych se odvděčil tobě,
zaspíváš-li mi píseň, příteli, tolik mně milou.
Naprosto nežertuji. Nuž k dílu! Nebo si schováš
píseň pro onen svět, jenž beztak odnímá pamět?

THYRSIS:

Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!
Od Aetny Thyrsis je zde a Thyrsidův hlas je to sladký!²⁾
Kde jen jste dlely, když Dafnis chřad' láskou, kdepak, ó Nymfy?³⁾
V půvabném úvale Peneia snad? či v údolí Pindu?⁴⁾
Mohutný anapský proud vás dojistá nehostil tenkrát
ani výšiny Aetny ni Akida posvátné vodstvo.⁵⁾

Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!
Nad ním úpěli šakalové, nad ním i vlci,
nad jeho skonem i lvové zalkali z hloubi hvozdů....

1) Kalydnai, ostrůvek u Koa. Děj celé idyly odehrává se patrně na Kou.

2) Čtu *áδέια γωνία*.

3) Smysl tohoto a násl. veršů jest: »Jak to, že Nymfy nechaly svého miláčka Dafnida takto strádat a nepřišpěly mu? Byly snad jinde? Na Sicilii patrně ne.«

4) Peneios, řeka v Thessalii; Pindos — pohoří tamtéž.

5) Anapos, Akis — řeky sicilské.

Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!
U jeho nohou přemnoho krav a přemnoho býků,
mnoho i jalůvek naříkalo, telátek rovněž....

Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!
První přišel sem z pohoří Hermes¹⁾: »Dafnide«, praví,
„kdopak tě souží, drahý? Nu *po kom* ses roztoužil tolik?“

Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!
Přišli pastýři skotu a koz, též ovčáci přišli —
s otázkou vesměs, co zlého jej stihlo. Priapos přišel;
praví: »Ach Dafnide, nač jen se trápíš? Vždyt ona dívka
od zdroje ke zdroji bloudí napořád, od háje k háji —

(Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň)
hledá jen *tebe*... Jsi nejspíš milovník — nevíš si rady!
Což jsi zbabělým pasákem koz²⁾, ne *pastýřem skotu*?
Vidí-li pasák své kozy, jak bujně laškují s kozlem,
touhou mu zesmutní zrak, on *sám* že kozlíkem není...)

(Počňte, milé Musy, ó počňte pastýřskou píseň!)
stejně vidíš-li ty, jak se dívky rozkošně smějí,
touhou ti zesmutní zrak, že *s tebou* netančí v kole...“³⁾

1) Nejvyšší bůh pastýřský; podle pověsti byl otcem Dafnidovým.

2) Pastýři koz zaujímali místo docela poslední. Tak honosí se Dorkon v závodech s Dafnidem v románě Longově: »Jsem pastýřem skotu — on pouze koz, i vynikám nad něho o tolik, oč skot nad kozy.«

3) Smysl jest: »Raději se oddáváš nečinnému stesku, místo abys šel a sám se s nimi pobavil.«

Pastýř — slovem jim neodpověděl: přehořkou lásku nosil ve hrudi dál a dál, až ji do hrobu dones'.

Počněte, Musy, opět, ó počněte pastýřskou píseň! Dív ještě bohyň z Kypru sem přišla¹⁾ — líbezná, smavá, s usmáním sladkým v oku,²⁾ leč v nadrech s tajeným hněvem; praví: „Ty ses přec chlubil, že Erotu v zápase zdoláš;³⁾ nebyl jsi sám však zdolán, Dafnide, Erotem krutým?“

Počněte, Musy, opět, ó počněte pastýřskou píseň! Jí potom Dafnis odvětil přec: „Ó Kyprido děsná, Kyprido pomstychtivá, ó Kyprido odporná lidem! Myslíš, můj *poslední* den že hasne? Možná; leč Dafnis ještě v podsvětí tam — i *tam* bude Erotu trýznit!

Počněte, Musy, opět, ó počněte pastýřskou píseň! Šakalové, ó vlci, ó medvědi v pohorských skrýších — s bohem: já Dafnis-pastýř — už nebudu ve hvozdech s vámi, v doubravách ani v hájích! Ó Arethuso, buď s bohem, s bohem i vy, tam s Thymbridu kvapící, líbezné říčky!⁴⁾

1) t. j. Afrodite; na ostrově Kypru byla obzvláště ctěna.

2) čtu *ἀδεια μέν*.

3) Zde konečně naznačen pravý důvod utrpení Dafnidova: sličný pastýř se kdysi vychloubal, že Eros (láska) nemá nad ním moci. Tím popuzená Afrodite vzbudila v něm lásku k dívce, Dafnis citu se bránil, ale v zápase nakonec podlehl.

4) Arethusa, proslulý a často opěvaný pramen sicilský; Thymbris — nejspíš nějaký vrch tamtéž.

Počněte, Musy, opět, ó počněte pastýřskou píseň! Dafnis loučí se s vámi, jenž na pastvu krásy sem honil, Dafnis, jenž býků, telátek houf sem k napití vodil . . .

Počněte, Musy, opět, ó počněte pastýřskou píseň! Pane, ó Pane, at kdekoli dlíš, at Lykaia hřbety strmými bloudíš, at Mainalem rozlehlým¹⁾ — na Sicilii přijď, až Heličin opustíš hrob²⁾ a mohylu příkrou Lykaonova vnuka — i bohům blaženým svatou!

Skončete již, ó Musy, ó skončete pastýřskou píseň! Přijď, ó vládce, a tuhleť šalmaj — voskovou, krásnou, vonící medem a rtům tak hladkou — vezmi si, vezmi; vždyť už mě beztak Eros odvléká — v Hadovu říši . . .

Skončete již, ó Musy, ó skončete pastýřskou píseň! Teď třeba hloží a ostružné kře at si fialky rodí, na snětech jalovcových at narcis krásný si zkvétá! Všechno, všechno se převrat, at pinie plodí si hrušky, když teď Dafnis má zemřít, at jelen sápe se na psy, třebaš na horách sýc teď se slavíkem si závod!“ —

Skončete již, ó Musy, ó skončete pastýřskou píseň! Po těchto slovech zmlknul . . . Chce Afrodite ho těšit,

1) Pohoří v Arkadii — oblíbená sídla pastýřského boha Pana.

2) Čtu *ἡλικῶν ἕρπον*. — V Arkadii ukazován hrob Heliky (= Kallisto) — dcery to arkad. krále Lykaona, a též rov jejího syna Arkada, jež měla s Diem. Matka i syn proměněni Diem v medvědy a vřazeni pak mezi souhvězdí.

Sudiček vůlí však neúprosnou nit jeho žití
byla ta tam a Dafnis šel do Hadu: vířící proudy
zchvátily miláčka Mus, též Nymfám drahého stejně...
Skončete již, ó Musy, ó skončete pastýřskou píseň!

Teď onu kozu a pohár mi dej: hned z prvního mléka
ulít chci Musám v dík... Nuž Musy, buďte mi zdravý,
stokrátě zdravý! A lépe než dnes vám příště chci zpívat.

PASTÝŘ KOZ:

Kéž se ti líbezná ústa, Thyrside, naplní medem —
naplní nejčistším medem, fík z Aigila budiž ti stravou¹⁾
sladkou! Tak jako ty — ani cikáda nezpívá sama.²⁾
Tady máš pohár! Ó zkus jen, příteli: nevoní krásně?
V prameni Hor že umyt,³⁾ ó jistě budeš si myslit!
Kissaitho,⁴⁾ pojd, a ty si ji podoj! — Dosti už, kozy,
neskotačte mi takhle, sic kozel přiběhne na vás!

¹⁾ Kraj na ostrově Kou, proslulý patrně výbornými fíky (Paton a Hicks, Inscr. of Cos).

²⁾ Starověk vysoko cenil zpěv cikád, jež pokládal za miláčky Mus.

³⁾ Hory jsou dárkyně půvabu a vděku; čeho se dotknou, co do svých zdrojů ponoří, vše zkrásní.

⁴⁾ Jméno slíbené kozy.

IDYLA 2. KOUZELNICE

Kdepak máš vavříň, kde byliny kouzelné, Thestylido?¹⁾
Chomáč nachové vlny kol číše obětní oviň:
chci svého milence kouzly přilákat: tolik mě souží;
po celých dvanácte dní ani na krok nepřišel ke mně,
bídník, ani se neptá, zda živa jsem dosud či mrtva,
ani mně na dveře, ničema, nezatlouk'! — Zanesli jistě
lehké to srdce jinam — jak Afrodite, tak Eros.
Nazítří do palaestry si zajdu Timagetovy;²⁾
až ho tam najdu, já *hezky* mu povím, jak se mnou jedná.
Nyní mocí svých kouzel ho přilákám... Zasvit, ó Luno,
nádherně zasvit: chci *tobě* zpívat, bohyně tichá,³⁾
podzemní Hekatě rovněž, jež psů je postrachem všade,
když kol tratolišť krve a hrobek se ubírá mrtvých.⁴⁾

¹⁾ Jméno služky, jež má pomáhati při kouzelné oběti. Theokritos prý si je vypůjčil z mimu Sofronova, z něhož i jinak prý leccos převzal skládaje tuto »městskou« idylu, jejíž děj se odehrává patrně také na Kou.

²⁾ Tělocvičná škola jakéhosi Timageta, kam nevěrník často přichází.

³⁾ Už starověk věřil v magickou moc měsíce (Čtu *ἄστυξ δαίμων*).

⁴⁾ Hekate, bohyně kouzel a příšerná vládkyně říše Stínů,

Hekato hrozná, buď zdráva! Svou přízní k šťastnému konci provázej moje kouzla, at Kirčíných nezmohou méně!

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!¹⁾
Nejprve ječnou mouku spálíme; rychle ji nasyp,
Thestylido! Ty ničemné děvče, kam's dala rozum?
Nakonec ještě i tobě, ošklivá, budu jen pro smích!
Sypej a říkej při tom: „To Delfidovy jsou kosti“.....

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!
Delfis utrápil mne; já *na jeho* trápení opět
pálím vavří: jak rychle se vzňal a hlasitě praská,
až pak najednou shoří, že prášku nezbude hrstka —
podobně zárem lásky též Delfis proměň se v popel!

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!
Jako ta podoba z vosku²⁾ teď přízní bohyně taje,
tak srdce Delfidovo at láskou roztaje ihned!
Jako ten kovový vlk³⁾ se zmltá Afroditinou
přízní, podobně u dveří mých at zmltá se Delfis!

která v noci bloudí na křižovatkách, zvláště na hrobech.
Noční vytí psů bylo podle lidové pověry upozorněním, že
kdesi na blízku se hrozná ta bohyně zdržuje.

1) Míněn krutihlav, jemuž staří přičítali magickou moc.
Býval přivazován ke kolečku (vlku), jímž se určitým směrem
točilo za odřikávání tajemných formulí.

2) t. j. vosková podoba milence, jenž má být očarován.

3) Simaitha věří, že sama bohyně lásky způsobuje rychlé
otáčení vlka.

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!
Nyní otruby spálím. Ó Hekato, dovedeš pohnout
kovovou branou i Hadu a vším, co je neochvějné....
Thestylido, ó slyšíš ty psy, kterak po městě vyjí?
Bohyně jistě je na rozcestích! *Hned* uhoď v cymbál!¹⁾

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!
Hle — jak tiché je moře! I větrů závany ztichly —
jen ono trápení v hloubi ňader — *ne* a *ne* ztichnout:
touhou po něm celá div neshořím — *on* zatím, běda!
neučinil mne chotí — mě na holku ponížil bídnou!

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!
Třikrát ulévám tobě a třikrát volám, ó paní!²⁾
At si mu dívka uléhá po boku, at třeba mladík —
tak jich zapomeň ihned, jak Theseus na Ariadnu
krásnovlasou zcela prý zapomněl — na Naxu tenkrát!³⁾

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!

1) Hekate se nejraději zjevovala na rozcestích, jsouc
strážným duchem těchto míst. Tam stával i její obraz —
jako u nás boží muka neb obrazy světců.

2) Číslo *tři* hrálo vynikající úlohu v starověkém kultu
(jako leckdy ještě dnes) — zvláště však při vzývání bohyně
trojcestí Hekaty, zpodobované s třemi těly nebo hlavami.

3) Mythický král athenský Theseus, jemuž Ariadne po-
mohla zabítí Minotaura; když pak její pomocí vyvázl z la-
byrintu, na cestě ji opustil na ostrově Naxu.

„Koňská vzteklost“ je bylina arkadská: hřibata vesměs jsou jako vzteklá po ní, též rychlé na horách klisny.

Podobnou vášní at rozlíceného Delfida spatřím,

kterak se z palaestry řítí — a rovnou do mého domu!

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!

Tuhletu třáseň míval na plášti, potom však ztratil

Delfis: ji roztrhat musím a do ohně dravého vrhnout.¹⁾

Erote — trapiči krutý! Ó proč jak pijavka vodní

k mému tělu ses přissál a krev jsi mně docela vypil?

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!

Otravný nápoj z mloka máš zítra teprve dostat . . .

Thestylido, teď na práh mu rozetřeš — nahoře na práh

tenhleten odvar, leč za noci ještě! Plivajíc při tom²⁾

potichu říkej: „To Delfidovy roztrám kosti“.

Milencův krok veď k mému obydlí, kouzelný ptáku!

Nyní konečně sama!³⁾ Ach odkud a čím jenom začít

s pláčem nad lásky trýzní? Nuž kdo mi to neštěstí zplodil?

Anaxo Ebulovna šla s posvátným na hlavě košem

¹⁾ Při čarování lásky se týkajícím musilo býti po ruce něco, co osoba, mající býti očarována, nosila na těle.

²⁾ Patrně, aby se účinek stupňoval, a zároveň, aby nepostihl Simaithu samu. (V předešlém verši čtu *ὄς ἐτι καὶ νόξ* s Cholmeyleyem.)

³⁾ Simaithina služka totiž odešla.

v průvodu skvělém v háj Artemidin¹⁾. . . Přemnoho zvířat vedli tenkrát v průvodu vůkol, dokonce lvici . . .

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno! Theumaridova chuva z Thrakie — bůh jí dej nebe — bydlila v sousedství mém: ta prosí a žadoní tolik, bych se šla na průvod dívat. Jdu s ní, já neblahé děvče, bavlňenou mám řízu na sobě s nádhernou vlečkou, přes ní hebounký plášť — plášť Klearistin mi splývá . . .²⁾

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno! Byla jsem na půl cesty — as tam, kde Lykonův statek: pojednou zahlédnu Eudamippa, s ním pak šel Delfis — v tváři chmýří tak jemné, že protěž zlatá ho nemá. Oběma hrud se leskla (tak nikdy nesvítlíš, Luno) po skvělých výkonech jak se vraceli — z tělocvičny . . .

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno! Jak jsem ho zhlédla, jak smyslů bych pozbyla, jaký to plamen — běda — srdce mi zranil! Nach líci pobled'; a průvod — dále nebyl mi ničím. Jak nazpět přišla jsem domů,

¹⁾ Ozdobou slavnostních průvodů, pořádaných na počest bohů, byly i dívky, nesoucí na hlavách koše s obětními dary. Průvod těchto »kanefor« inspiroval řadu umělců výtvarných; vzpomeň kovových kanefor Polykleitových a mramorových Skopových!

²⁾ Simaitha si vypůjčila pláštík od nějaké přítelkyně. Z toho, jakož i ze styků jejích s prostou chůvou je patrné, že také Simaitha náleží třídám nižším.

vskutku už ani nevím . . . Mdlá na smrt horečkou divnou,
s lůžka jsem nesešla po deset dní a po deset nocí.

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Moje svěží dívčí plet jak z vosku bývala často,
vlasy s hlavy inně docela slezly — po celém těle
byla jsem kost jen a kůže. Ó *ke komu* tehdy jsem nešla,
které stařeny kouzel znalé minula dveře?
Nepomáhalo pranic . . . Čas plynul zatím a plynul . . .

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Konečně celou tu pravdu své služce vyznám a pravím:
„Pomoz mi rychle, ó Thestylido, v nemoci těžké!
Delfis ubohé srdce mé podmanil. Jdi tedy ihned —
k Timagetově palaestře jdi a číhej tam na něj;
tam totiž často chodí a tam také nejraděj mešká.

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Až pak ho zastihneš beze svědků, ztichounka kývnouc
rci mu: „Simaitha něco ti chce!“ a zaveď ho ke mně!“ —
Tak jsem jí řekla. A služebná šla a přivedla ke mně
jinocha s oslnující pletí . . . Sotva ho zhlédnu,
jak se ubírá přes práh mých dveří — lehce a pružně . . .

(Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!)
více než ledový mráz mnou zachví, zatím co s čela
ručej potu mi stéká jak vlhké krůpěje rosné . . .
Slůvka jsem nebyla mocna, ni sten se mi nevydral ze rtů —
spícího dítěte sten, když po matce milé si stýská.

Celé mé svěží tělo teď v loutku voskovou ztuhlo.

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Když pak mě necita spatřil, tu sklopil zraky své k zemi,
usedl do lenošky a promluvil ke mně as takto:
„Že jsi mě pozvala k sobě, než *sám* jsem se odvážil přijít,
o tolik předešla's mne, ó Simaitho, oč asi ondy
Filina půvabného jsem *já* zase v závodě předběh'!“¹⁾

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Sladký Eros mým svědkem, že *sám* bych byl přišel, ba přišel
v průvodu dvou nebo tří svých přátel — záhy hned s noci,
s jablčky, darem *ty* Dionysovým, v úkrytu nader,²⁾
s topolu snítkou kol skrání, jež Herakleovi tak milá,³⁾
tu bych byl stužkou celičkou ovinul nachové barvy . . .

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Kdybych byl ve vašem domě byl přijat, ó toho štěstí!
(jsem prý hezký a úspěchy sklízím, říkají hoši):

¹⁾ Je míněn asi Filinos z Koa, vítěz v běhu o hrách Olympijských z r. 264 a 260 př. Kr. Delfis chce nejspíše slovy těmi říci: »Jako já závodil s Filinem o palmu vítězství, tak jsem s tebou o závod usiloval o naše seznámení. Tys mne ovšem o něco předešla.«

²⁾ Jablka (nebo růže) byly symbolické »dárky z lásky«; odtud vypořádání Afrodity a Erotů s jablkem. Zároveň jsou to dary od *Dionysa* jako réva a ovoce vůbec.

³⁾ Ověnčen topolovou ratolestí, přivedl prý Herakles Kerbera z podsvětí. Také atleti se jí věnčili, ježto Herakles byl ochranným heroem gymnasií.

byl bych jen zlíbal krásné tvé rty — a klidně se vzdálil . . .
Kdybyste bývali pryč mne zahnali, dveře mi zamkli,
byl bych šel po druhé k vám — ale v průvodu seker a loučí.¹⁾

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Na prvním arci místě jsem Kypridě povinen díkem,
po ní ty jsi to hned, že jsi v poslední bezmála chvíli
z prudkého ohně mne zachránila, půvabná dívko,
pozváním do své jizby . . . Ó často roznítí Eros
žhavější ještě plamen než liparských sopek je výheň.²⁾

Poslyš, kterak má láska se zrodila, velebná Luno!
Z ložnice vyhátní pannu, když vášeň ji nezkrtná zmámí,
vyhátní mladou ženu z podušek, sotvaže zchladly
zahřátý chotěm . . .“ Zde skončil. Tu dětinnou důvěrou jata
chopím se jeho ruky a klesám v měkounké lůžko.
Rázem na těle tělo až sálalo, pálily tváře
jak dříve nikdy, a my si šeptali, šeptali sladce . . .
Abych ti nepovídala rozvláčně, milá má Luno —³⁾
stalo se vše, co jen mohlo: svých přání došli jsme oba.
Do včerejšího dne on nikdy se nehněval na mne,

1) Rukopisné podání této strofy je problematické; přes to jsem jí neškrtnl, ježto přispívá k charakteristice ohnivého milence.

2) U severního pobřeží Sicílie.

3) V tomto verši doznívá refrén, jež básník odvrhuje jako nepohodlný.

nikdy na něho já — až dneska! Zavítá ke mně
matka Melixina a Filisty, flétistky samské —¹⁾
bylo to právě v dobu, kdy k nebesům stoupali hřebci,
vezouce z Okeánu vůz Jitřenky růžolící.²⁾

Mezi jiným se zmíní, že Delfis láskou jen hoří.
Má-li v lásce zas dívku nějakou nebo snad hocha,
určitě nevěděla; jen tolik: k poctě své lásky
dával si nalívat za čtší čtší³⁾ — a to nesmíšeného,
až pak odkvapil — „milý ten dům“ že ověnit půjde . . .
Tolik mi sdělila přítelkyně — nelze mi nikdy.

Vskutku — dřív třikrát denně, i víckrát chodíval ke mně;
teď tomu dvanácte dní, co nadobro zmizel mi s očí!
Jistě má jinou milenku nějakou, o mně už neví . . .

Teď tedy kouzly ho připoutám k sobě; pakli i dále
bude mě soužit, pak běda: má na bránu zabušit Stínů!
Takové zhojbné jedy mám ve skříni schované pro něj . . .

S bohem, velebná Luno, ty v Okeán obrat své hřebce!
Já pak svou trýzeň dále ponesu — jako až dosud.
S bohem, ó Luno, ty stříbrolící, s bohem, ó hvězdy,
kolik vás na nebi tam — tam za vozem pokojné Noci!

1) Filista (z ostrova Samu) hrávala na flétnu o hostinách. Při takové příležitosti se dověděla o záletech Delfidových, což sdělila své matce (jménem zde neoznačené); od ní se toho pak dověděla Simaitha. (Čtu τὰς Σαμίας).

2) V originálu »růžolokté«.

3) Totiž při nějaké hostině, při níž ho Filista pozorovala.

ZASTAVENÍČKO.

Píseň jdu zazpívat Amaryllidě. Po strmé stráni
zatím se popásá stádo mých koz, jež Tityros hlídá.
Vroucně milovaný můj Tityre, pas mi ty kozy,
potom je k studánce zaveď a tamtoho plavého kozla
libyjského¹⁾ se varuj, Tityre, sice tě trkne!

Amaryllido sličná, proč nehledíš z této své sluje,²⁾
nevoláš více „můj Erote malý“? Nemáš mne ráda?
Snad se ti zdá, když zblízka se díváš, nos že mám plošký,
bradu pak vyčnělou, dívko? Chceš k oběšení mě dohnat!
Tadyhle deset ti přináším jablek: tam jsem je trhal,
kde jsi mi nařídila, a zítra přinesu jiná.
Hleď na můj žal: až srdce mi rozdírání! Kéž bych se včelkou
bzučivou mohl stát a se vloudit do sluje k tobě
hustou břechtánu clonou a kapradím, jež mi tě skrývá!
Nyní Erotu znám: tot *zlý* bůh! V divokém hvozďe
nejspíše matkou byl odchováván, lviceí byl kojen.

1) Až z africké Libye.

2) Ještě dnes bydlí italští pastýři podobně.

Jeho teď žár mě sžírá a zraňuje na dno až srdce . . .
Dívčino krásnooká, brv temných a buclatá v tílku,¹⁾
otevři náručí svému pastýři, at si tě zlíbá!
Už jen v polibku pouhém je tolik sladkého blaha . . .
Že hned roztrhám na kusy věnec, Amaryllido!
Nesu jej tobě, drahá: je ze snítek břechtánu uvit,
propleten poupátky růží a miříkem líbezné vůně . . .
Běda! Co jen si nešťastný počnu? Nechceš mne slyšet?
Svléknu kožený kabát a tamhle s vysoké skály,
kde rybář Olpis vyhlíží tuňáky, seskočím do vln.²⁾
Zemru-li, pak aspoň máš, čeho beztoho dávno si přeješ!
Dobře to Agroio řekla (ta ze síta osudy věští),
dobře i Paraibatis, když koření sbírala ondy:³⁾
celičkou duší prý na tobě lpím, ale tobě jsem ničím.
Kozičku bílou pro tebe mám — a s dvojčátkou k tomu!
Na mně ji loudí též Erithakis, ve tváři snědá —
však ji dostane také, když takové drahoty děláš . . .

1) Je-li čtení *τὸ πᾶν λίπος* správné, pak asi úmyslně užil básník výrazu tak nemotorného, aby případně charakterisoval nejapného milence.

2) Ještě dnes číhá italský rybář na skále nad mořem na hejna těchto ryb, aby dal znamení k zatažení sítí.

3) Věštění ze síta bylo velmi rozšířeno. Síto zavěšováno na nit a roztočeno: z jeho pohybu pak se soudilo na vinu či nevinu, na lásku či lhostejnost osob, jichž jména při tom pronášena. (Čtu *καὶ πρὶν ποιολογέσθαι Παροιβίαις*).

V pravém oku mě šhubá;¹⁾ což přece, přece ji spatřím?
Tam o tu pinii moh' bych se opřít, tam bych moh' zpívat!
Snad že vyhlédne přec, vždyt kámen ve hrudi nemá...
Když kdysi Hippomenes chtěl Atalantu si získat
za choť, jablka v rukou — s ní během závodil: panna,
jak jen je spatřila, vzplála a už byla v tenatech lásky.²⁾
A což Adonis pastýř — což nevznítíl k lásce až slepé,
když své ovečky pásal na horách, bohyni krásnou?
Vždyt i mrtvého ještě jak šílená ke hrudi tiskla.³⁾

Hlava mi třestí a tobě to lhostejno. Nezpívám dále.
Tadyhle na zem se vrhnu, at vlci žraví mě zhltnou!
To bude pro tebe něco! Tak med ani nesládne v hrdle!

¹⁾ Což bylo dobrým znamením.

²⁾ Za příklad lásky dlouho bezvýsledné, konečně však přece vyslyšené, uvádí pastýř mythos: Atalanta, dcera krále boiotského, vyzývala každého, kdo se o ni ucházel, k závodu v běhu, až posléze Hippomenes zvítězil nad ní pomocí zlatých jablek, darovaných mu Afroditou: rozhazoval je při závodě po cestě, Atalanta sbíráním jich se zdržela a prohrála.

³⁾ Samy *bohyně* dovedly se zamilovat do pastýře. To dokládá pastýř mythem o Adonidovi, sličném to pastýři a miláčku Afroditině, jenž byl usmrcen kancem. Viz líčení Bionovo str. 97.

PĚVECKÝ ZÁVOD PASTÝŘŮ.

KOMATAS:

Rychle, kozičky, pryč! Tot Sibyrtův ovčák se blíží —¹⁾
Lakon. Prchněte před ním! Mně kožich ukradl včera.

LAKON:

Huš, má jehňata, od vody ihned! Cožpak jste slepá?
To je Komatas přec! Mně šalmaj ukradl ondy.

KOMATAS:

Prosím tě, jakou šalmaj? Ty otroku Sibyrtův, mívál's
vůbec v životě nějakou šalmaj? Už je ti málo,
když někdy s Korydonem si na stéblo zavrzáš píseň?²⁾

LAKON:

Měl jsem ji od Lykona, ty „občane“!³⁾ Tak tedy tobě
Lakon s kožichem zmizel? A s jakým? Komato — pravdu:
ani tvůj *pán* přec nemá — tvůj Eumaras, čím by se přikryl!

¹⁾ Sibyrta — pán ovčáka Lakona. (Čtu *τόνδε Σιβύρτα*).

²⁾ Nikoliv tedy na pořádnou šalmaj, zrobenou ze sedmi nebo devíti píšťal třetinových.

³⁾ Lakon oplácí Komatovi za to, že ho nazval »Sibyrtovým otrokem«; oba byli nevolníky ve službách cizích.

KOMATAS:

Dal mi jej Krokylos přec — už tenkrát, když jednou Nymfám na počest zabil kozu; byl strakatý. Chřad' jsi už tehdy závistí, ničemo jeden, a teď's mi ho na konec vyfouk'.

LAKON:

Strážce pobřeží Pan je mi svědkem,¹⁾ nikdy že Lakon, Kalaithidin to syn, že nikdy kožich ti nevzal — jinak se skály tamhle at šléný seskočím v Krathis!

KOMATAS:

Nymfy těchto zde vod jsou mými, přáteli, svědky — (jejich milost a přízeň kéž *dál* mě provází všade!) — věz tedy, onu šalmaj že nevzal Komatas tobě!

LAKON:

Strastí Dafnidových at zakusím, tomu když věřím!²⁾ Nuže, chceš-li dát v sázku kůzle — není to ovšem pražádný poklad — chci o závod zpívat, až toho necháš.

KOMATAS:

S Athenou svině se pustila v zápas!³⁾ Tadyhle sázím kůzle; krmené jehně zas ty dáš navzájem v sázku.

¹⁾ Pan, ochranný bůh stád a pastvisek, je též strážcem pobřeží. Idyla se tedy odehrává na pobřeží říčky Krathis — nedaleko jihoitalského města Thurii (dřív. Sybaris).

²⁾ Strasti Dafnidovy, o nichž pje Thyrsis v idyle I., byly příslovné.

³⁾ Rčení opět příslovné, znamenající: Hlupák se chce měnit s moudrým!

LAKON:

Jakže, prohnaná liško!?! Tot krásná opravdu rovnost! Kdopak na místo vlny chce chlupy raději stříhat? může-li mladou kozu, kdo čubku ohyzdnou dojit?

KOMATAS:

Ten leda, kdo si troufá — jak ty snad — každého zmoci! Bručtci vosy se s cikádou měří! Tak tedy kůzle nemáš za rovnocenné; nuž kozla sázím. Tak závod!

LAKON:

Žádné spěchy! Však neshoříš, doufám! Do háje tuhle — do stínu oliv si sedni! Zde krásněji bude se zpívat. Chladivý pramen tu stéká se skály, tráva zde bují, zde máš nejměkčí lůžko, zde kobylky švitoří všade...

KOMATAS:

Nespěchám pranic; jen zlost mám pořádnou, odkud máš drzost hledět mi do tváře, jakoby nic. Já *sám* jsem tě učil — malého ještě kluka. Oh *ham* to přivedeš s dobrem! Zkoušej vychovat vlčata na psy — jednou tě zhltnou!!)

LAKON:

Kdypak co hezkého, prosím, já *od tebe* poznal či slyšel? Rozpomínám se marně, ty závistný, neslušný skrčku!

¹⁾ Čtu ὄσπερ κίνας.

KOMATAS:

Když jsem tě od zadu „bral“! Řval's bolestí. Tuhle mé kozy
mečely při tom jak divé a kozel rovněž se činil!

LAKON:

Hlouběji nelež v hrobě,¹⁾ než *do mne* ses, hrbáči, dostal!
Pojď tedy, pojď sem ke mně — a naposled pastýřskou zpíváš!

KOMATAS:

Nepůjdu tam. Zde doubí zelené, tu zase šáchor;
tuhle kolem těch úlů tak sladce včeličky bzučí;
zde jsou dva prameny chladivé vody — na stromech ptáci
švitoří vůkol; zde stín, s nímž daleko srovnati nelze
tamtoho tvého. A pinie — pohled — strásá sem šišky!

LAKON:

U mne na vlně jehněčích roun, samé dřímoty měkkých,
můžeš si pohovět, jen když sem přijdeš; kozí ty kůže²⁾
u tebe — tak jsou cítit, že ty snad nepáchneš hůře.
Bílého mléka objemný džbán v dar Nymfám chci dáti,
ba ještě jiný přidám — v něm olej líbezně vonný.³⁾

1) Býti nepohřben nebo neúplně pohřben pokládáno za
neštěstí a pohanu.

2) Pastýři odpočívají na kožích.

3) Mléko a olej — obvyklé obětní dary božstvům ven-
kovským, zvláště Nymfám — božstvům volné přírody (pra-
menů, stromů, atd.) a Panovi.

KOMATAS:

Přijdeš-li ke mně ty, zde v kapradí hebkém a v mátě
kvetoucí můžeš si hovět; zde kozí rozestru kůže
jehněčích roun, tam u tebe ležících, stokráte měkčí.
Osm dojaček mléka v dar Panovi věnovat hodlám,
osm i jiných nádob — v nich plástve kypící medem.

LAKON:

Tak tedy závod' odtud, kde jsi, a odtud si zpívej!
Zůstaň si na místě svém — v té doubravě! Kdo však je soudcem,
kdopak? Kéž by tak Lykopas přišel, pastucha skotu!

KOMATAS:

Toho bych méně si přál; ale tamhle — u tebe blízko
pracuje drvoštěp jeden — tam roští vřesové sbírá.
Jsi-li srozuměn, můžem' ho pozvat. Tot' přece Morson!

LAKON:

Pozvěme!

KOMATAS:

Zavolej ty!

LAKON:

Hej příteli! Na malou chvíli
pojď, prosím, k nám a poslyš! Jsme ve sporu, kdo z nás je větším
pastýřské písně mistrem. Leč nesud, Morsoně milý,
nikterak na prospěch můj a *toho* zde nešetři rovněž

KOMATAS:

Ano, při Nymfách, milý můj Morson: více než slušno nepřikni Komatovi a tomu zde rovněž tak nestraň! Vlastníkem těchto ovcí je Sibyras — thurijský občan, vlastníkem tuhletých koz jest sybarský Eumaras opět.¹⁾

LAKON:

Bůh ví, *kdo* se tě ptal, zda Sibyras vlastníkem ovcí či zda *mé* je to stádo, ničemo! Umíš ty žvanit!

KOMATAS:

Já jenom pravdu mluvím pokaždé, příteli dobrý, nikdy chvástavých slov; ale *ty* bys jen rýpal a rýpal.

LAKON:

Umíš-li něco, tak spust! Či užvanit Morsona hodláš, nežli se vrátí domů? Ví bůh, že's tlachal až hrůza!

KOMATAS:²⁾

Já jsem miláčkem Mus — ba více nežli byl Dafnis; však jsem jim přinesl dar — pár kůzlat onehdy v obět!

¹⁾ Mocné obchodní město Sybaris (v již. Itálii) koncem 6. st. př. Kr. zničeno od Krotonských, v jeho pak sousedství vybudována r. 443 kolonie athenská Thuri. Patně se však jméno Sybaris drželo dále, soudě z tohoto místa Theokritova.

²⁾ Tímto okamžikem začíná pěvecký závod obou pastýřů.

LAKON:

Mě sám Apollo zvláště má v lásce; já zase jemu krásného beránka krmím: den Karnejí záhy tu bude.¹⁾

KOMATAS:

Ode všech koz krom dvou mám dvojčata; všechny je dojím. Vidouc mě milenka, volá: „Ty sám je, chudáčku, dojíš?“

LAKON:

Na dvacet košů Lakon — ó běda! plnívá sýrem; odchází v rozkvetlý luh, kde svádí útlého chlapce.

KOMATAS:

Po mně, ženu-li kozičky mimo, jablíčky hází?²⁾ Klearista a sladce — tak sladce zamlaskne za mnou!

LAKON:

Mně zas Kratidas nadbíhá sám; mě pomatou vždycky lesklé vlasy kol šíje mu vlající, tváře jak samet!

KOMATAS:

Nelze však srovnávat špek, též sasanku srovnávat nelze s krásou zahradních růží, jichž záhon rozkvétá za zdí.³⁾

¹⁾ Byla to okázalá slavnost kmene dorského; také v jižní Itálii pořádaná, a to v srpnu, k počtě Apollona — boha stád.

²⁾ To bylo projevem lásky. Viz pozn. 2. str. 17.

³⁾ Tímto přirovnáním chce Komatas říci: „Tvého Kratidu nelze srovnávat co do půvabu s mou Klearistou.“ — Lakon pak splácí mu podobně.

LAKON:

Však ani žaludů se sládaty: slupina oněch
po kůře dubové chut má hořkou, těchto pak sladkou.¹⁾

KOMATAS:

Já své milence přinesu dárek — holoubka z lesa,
jen co ho polapím v jalovcoví; hnízdí tam v houští.

LAKON:

Heboučkou ovčí vlnou já Kratidu překvapím opět,
jen co ostřihám ovci — tu tmavou; bude mít na plášť!

KOMATAS:

Od oné olivy pryč, mé kozy! Tuhle se paste —
ve stínu tamaryšků, kde stráž se naklání — tuhle!

LAKON:

Hněš se mi od dubu — ty tam — Konare²⁾ Kinaitho,³⁾ táhneš?
Tuhle, blíž k Falarovi⁴⁾ — víc k východu slunce se paste!

KOMATAS:

Z cypřišového dřeva mám dojačku, dále mám džbánek —
Praxitelovo dílo; své dívce schovávám obé.

1) Dvojverší je v textu porušeno. Čtu *δομοαλιίδες* a *λυπρόν*.

2) Jméno berana.

3) Jméno ovce.

4) Jiný beran.

LAKON:

Psíka mám — přítele stáda, též vlky rdousiti umí;
svému chlapci dám ho co nejdív k honění zvěře.

KOMATAS:

Ó vy kobylky luční, vy pořád mi skáčete přes plot —
nechtějte révových keřů mých ničit; příliš jsou mladé.

LAKON:

Hleďte, cikády, na toho pastýře! Umím ho zlobit!
Tak svým cvrkáním věčným vy žence zlobíte opět.¹⁾

KOMATAS:

Pamatuješ se ještě, když Komatas tuhle tě „drbal“?
Šklebil ses, vrtěl zadkem a tamtoho doušku se chytil.

LAKON:

Nepamatuji nic; ale Eumaras kterak tě svázal
tuhle a řádně zmydlil, mám dodnes v paměti dobře.

KOMATAS:

Už tedy, Morsoně, kdosi se ježí! Nepozoruješ?
Pospěš a z Grainy hrobu²⁾ pár cibulí přines mu pro žluč!

1) Jako cikády nedovolí svým ustavičným cvrkotem žen-
cům ani si odpočinout ani si zazpívat, právě tak Lakon
prohání svého soupeře.

2) Rostliny trhané na hrobech měly účinek dvojnásobný.

LAKON:

Však já neméně kohosi píchl — Morson, chápeš?!
Pospěš a od Alenta pár brambořků mu sežeň!¹⁾

KOMATAS:

Na jetýlku a vrbách se stále pasou mé kozy,
keře lentišků šlapou a ve stínu planik²⁾ si hoví.

LAKON:

Stádu oveček mých jest meduňka pochoutkou sladkou;
mají též cistu hojnost pro sebe — kvete jak růže.

KOMATAS:

Alkippu nemám už rád: jí holoubka onehdy nesu —
ani mě za uši při tom nevzala,³⁾ nepolíbila!

LAKON:

Já zato Eumeda mám rád nesmírně; když jsem mu řekl,
aby mou šalmaj si vzal, tak prudce mě políbil, krásně!

KOMATAS:

Nesluší, Lakone, se slavíkem závodit strakám,
ani s labutí dudkům. Ty smělče, jen by ses hádal!

1) Rostlina rovněž léčivého účinku, též v kouzelnictví
užívaná. — Aleis — neznámá říčka u Thurií.

2) Planika — keřovitý strom italský, květů bílých nebo
červených a plodů jahodovitých.

3) Takový polibek slul v mluvě milenců »*πότα*« (hrnec).

MORSON:

Mustíš, ovčáku, přestat. A tobě, Komato milý,
dává Morson zde jehně. Až Nymfám je zabiješ jednou,
nějakým dobrým soustem též na Morsona si vzpomeň!

KOMATAS:

Vzpomenu, Pan mým svědkem! Teď celičké stádo mých kůzlat
skotač! Tisíce chuti mám sám, teď *na celé* hrdlo
vysmát se Lakonovi: tak přece, na konec přece
vyhrál jsem na něm jehně! Ó do nebe třeba bych skočil!
Těšte se, vy moje nezbedné kozy! Zítřa, už zítřa
v tůni sybarských vod vás do jedné vykoupám všechny!
Leukito trkavý — hej! Jen jednou ještě se dotkneš
jedné z mých koz a nohy ti přerazím, ještě než Nymfám
na oltář přinesu jehně! Ty zase?! Nezbiju-li tě,
at jsem ničemný pastýř a nikdy Komatas více!

ZPÍVAJÍCÍ PASTÝŘI.

Pastucha skotu Dafnis a Damoitas na jedno místo sehnali kdysi stáda — můj Arate;¹⁾ tento měl chmýří na tváři teprv a druhý už vousky. Sedíce spolu v létě u vody v poledním žáru, jali se zpívat. První zazpíval Dafnis — on první k závodu vyzval: „Po tvých ovečkách, Polyfeme, jablíčky hází Galatea a volá:²⁾ „Ó blázínku nejapný, loudo!“ — Bláhový, ani se nepodíváš; pořád jen sedíš sladkou šalmají zabrán . . . Zas na psíka hází — ó pohled — průvodce tvého a strážce tvých ovcí! Hlasitě hafá s pohledem upřeným v tůň, kde v zrcadle rozkošných vlnek, tichounce šplounajících,³⁾ zřít sebe na břehu běhat.

¹⁾ Aratos, jemuž báseň je věnována, byl dlouho ztotožňován se stejnojmenným skladatelem astronomické básně *Φαινόμενα* — docela bezdůvodně, neboť nápisy nalezené na ostrově Kou ukázaly, že jméno Aratos bylo na Kou obvyklé. Byl to tedy nějaký občan a přítel Theokritův na ostr. Kou.

²⁾ V Odyssei je líčen Polyfemos jako ukrutný lidožrout, zde však (a také v id. 11) jako směšný milovník mořské nymfy — krásné Galateie, o níž se uchází — ovšem bez úspěchu.

³⁾ Čtu *αχλόζοντα*.

Nespouštěj s něho očí, sic na lýtka vrhne se dívce, až bude vycházet z vln, a jí zdrásá půvabné tlíko! Také z té tůně ti hlavinkou kývá — jako když bodlák v nádherném letním znoji svou kšticí potřásá zprahlou. Prchá, máš-li ji rád — když nemáš, hned je ti v patách — třeba svou duši dá v sázku: co druhým nezdá se hezkým, lásce tak často, ó Polyfeme, hezkým se jeví . . .“

Potom se pustil do zpěvu Damoitas — tohoto asi:

„Však jsem to viděl, že hází na ovce — Pan je mi svědkem! Všimlo si toho mé oko, mé drahé, jediné oko, moje do smrti pýcha! A Telemos, který mi věstil) neštěstí, jenom at sám si je nechá — na věno dětem! Abych jí srdce drásal, nuž *proto* nehledím za ní, také jí říkám, že jinou mám dívku. Slyš-li tohle, žárlí — ví bůh — až chřadne: jak štvána řtí se z moře k jeskyni a k mým stádům, kde pátravě hledívá kolem . . . Už jsem i na psa pískl, jej poštvál; kňučíval tiše, když jsem ji dříve měl rád, a čenich kladl jí na bok. Učiním-li to častěj, dost možná, posla že pošle. Já však jí neotevru — až odpřisáhne, že sama na tomto ostrově²⁾ schystá mi lůžko — nejsladčí lůžko.

¹⁾ slavný věstec u Kyklopů, jenž Polyfemovi předpověděl (Odyssea IX. 509), že bude Odysseem oslepen.

²⁾ t. j. na Sicílii.

Tak přece hrozného zevnějšku nemám, jak se snad říká.
Nedávno do mořské tůně jsem nahléd' — tiché a jasné:
nádherným zdál se můj vous a nádherným jedno mé oko —
mému alespoň vkusu; z mých zoubků v zrcadle vodním
zářil takový jas, že parský mramor ho nemá.
Bych ušel uhranutí, já třikrát plivnul si v záhyb¹⁾
roucha, což Kotyttaris mi radila — stařena moudrá...“

Damoitas píseň dopěl a Dafnida políbil na tvář —
ten mu dal píšťalu darem a šalmaj onen zas jemu.
Na krásnou píšťalu hrál pak Damoitas, na šalmaj Dafnis —
telátka v kypré trávě jak v tanci skákala ihned...
Vítězem nebyl z nich ten ani ten, též neprohrál nikdo.

1) na odvrácení všelikého neštěstí, zvláště závisti. Viz o této pověře pozn. 2. na str. 14.

IDYLA 7.
OBŽÍNKY.

Už tomu delší čas — já s Eukritem kráčíme z města
k Alentu cestou;¹⁾ a s námi šel Amyntas — v trojlístku třetí.
Na slavnost obžinek jdeme, jež Demetře chystali právě²⁾
Antigenes a Frasidamos — synové oba
Lykopeovi vzácní a šlechtění — z jasného rodu,
vzešlého od Chalkona, ba Klytie v pravěku šerém...³⁾
Ještě jsme nebyli na půl cesty, Brasilův pomník
dosud se neukázal, a hle — snad Musy to chtěly —
jde nám v ústrety poutník, kys Krétan, Lykidas jménem,⁴⁾

1) Ježto idyla kreslí veselou slavnost obžinkovou, již se Theokritos účastnil u svých přátel na ostrově Kou, jest patrně *Ales* nějaká tamní dědina (na nápisech kojských se připomíná demos téhož jména) — k níž si básník s oběma soudruhy z města Koa namířil.

2) O této prastaré slavnosti, kterou připomíná už Ilias IX. 534, obětovány Demetře, dárkyni to úrody, prvotiny plodin.

3) Klytia, choť mythického krále kojského Eurypyla a matka Chalkonova. Ke královské rodině té prý se uchýlila Demeter, hledajíc ztracenou dceru Persefonu.

4) Pastýř, jménem Lykidas označený, jest jistě maskou, za níž Theokritos ukryl nějakého básníka a přítele z Koa;

vzácný to člověk. Byl pastýřem koz; a na první pohled byl by to poznal každý: až příliš vypadal na to: kosmatou kozlí kůži měl přes plece — hustou a plavou, na sobě starou řízu, kol prsou širokým pasem spiatou, v pravici hůl měl zahnutou — z olivy plané... Mírný úsměv přelét' mu tvář a zazářil v očích, nescházeje mu se rtů, když takto hovořil ke mně:

„Kampak to uháníš, Simichido¹⁾ — v poledne zrovna — kdy i ještěrka spí, kdes ve zdi zalezlá zahrada, kdy ani chocholouš, hřbitovů host, se netoulává? Na hostinu se ženeš — host nezvaný? Do města spěcháš k někomu na vinobraní? Až bzučí kdejaký kámen, jak svou pořádnou botou, jak letíš, do něho vrážíš!“

Já pak mu odpověděl: „Můj Lykido! Všude se říká, že jsi na šalmaj hotovým mistrem, jako prý nikdo z pastýřů ani ženců, což rád, ba *velmi* rád slyším. Přes to, jak aspoň doufám, smím *dobře* s tebou se měřit. Na slavnost obžinek vede nás cesta: přátelé naši právě hostinu strojí — též obět z prvotin plodů

kterého, nezdařilo se určit ani největšímu úsilí filologického důvtipu. Idyla je zřejmě alegorická: její pastýři jsou maskami osob skutečných, nám ovšem neproniknutelné.

¹⁾ Simichidas je Theokritos sám. Proč se tak nazýval, nelze určit. Jest pouhým dohadem, že to byl jakýsi jeho pseudonym v básnickém klubu na Kou, jehož prý byl členem.

Demetře krásnořízé¹⁾), že hojnou, přehojnou měrou obdařila jich sýpky ječmenem — zrnka až radost. Nuže — stejně jsme vyšli a stejnou máme i cestu — dejme se do zpěvu tedy a zábavou druh bude druhu. Říkají rovněž o zpěvu mém, samých *Mus* že to ohlas, jsem prý nejlepším pěvcem; ví bůh, že nevěřím tomu: nemohu naprosto ještě, jak myslím, závodit písni s Filetou, rovněž ne s Asklepiadem, mistrem to samským²⁾ s nimi v závodě já — tot žába se zpěvem cikád!“

To jsem povídal naschvál; tu pastýř vlídně se usmál: „Vezmi si,“ praví, „tuhletu hůl! Tvá pravdymilovnost jest mi neklamným svědkem, že z Diovy krve jsi jistě! Jako bych nemohl snést, kdyby stavitel pachtil se vztyčit vysokanánský dům — jako vrch, jenž vévodí kraji,³⁾ podobně zpěvná ta havěť, jež krákorá v závodě směšném

¹⁾ Starověké výtvarnictví zpodobovalo bohyni úrody cudně zahalenou v splývavé roucho.

²⁾ Filetas, slavný elegik, vůdce alexandrijské školy básnické, jehož prý byl žákem Theokritos. — Asklepiades ze Samu, proslulý skladatel epigramů, vrstevník Filetův. Podle mínění některých badatelů existoval na Kou jakýsi básnický klub, jehož členové pod dozorem Filetovým pěstovali literární studia. Náleželi prý k němu Theokritos, Asklepiades a mnozí jiní básníci, jež Theokritos v této »bukolské maškardě« ukryl v neproniknutelné masky pastýřů.

³⁾ Čtu *εὐκρινέδορος*.

s pěvcem Chijským a marně se hmoždí, bývá mi hnusná.¹⁾
Nuže — počněme pastýřskou píseň, hezky však rychle,
Simichido! Dřív já! Tak pozor, jak se ti líbí
kratoučká píseň tahle! Jest na horách skládána ondy.“

(ZPĚV LYKIDŮV):

„Miláček Ageanax pluj šťastně do Mytileny —²⁾
at si to v říjnovou noc, kdy vichry bičují vlny,
at si to v pozdní jeseň, kdy Orion v Okeán klesá —³⁾
je-li ochoten ovšem z té výhně milostné vyrvat
Lykidu, jehož srdce div touhou neshoří po něm!
Jižní i východní van, jenž tůň pohne až na dně,
ledňáčci jemu ztište, též mořské zvlněné dráhy —
blankytných Nereoven vy obzvláštní oblíbenci —

¹⁾ Zdá se, že tu Theokritos odsuzuje ješitné snahy současného směru básnického, jenž usiloval v rozsáhlých epech mythologických starého stylu zavodit se samým »pěvcem Chijským« (s Homerem). Představitelem těchto zásad byl Apollonios Rhodský, skladatel Argonautik; proti němu Kallimachos, vůdce alexandrijské školy básnické, vyslovil zásadu »velká báseň — velké zlo«, doporučuje skládání básní jen kratších, zato však formálně dokonalých. Theokritos tedy staví se pod prapor Kallimachův. (Srov. Jiráni, Slov. um. star. Říma 86.)

²⁾ Lykidas přeje svému miláčkovi šťastné plavby do Mytileny (na ostr. Lesbu) — ovšem s podmínkou, že jeho lásku vyslyší.

³⁾ V říjnu a v listopadu, kdy se Orion k ránu chýlí k západu, ohrožovaly plavce zvláště prudké bouře.

ze všeho ptactva nejvíc, jež mořskou kořistí živo!¹⁾
K nastávající plavbě, již Mytilena je cílem,
všechno mu příznivo buď, at šťastně dorazí v přístav!
Já pak na tento den — kol skrání věneček z růží,
kvítky bleďoukých fial neb snítky vonného kopru —
budu si nalévat za číší číš to nejlepší víno,
rozložen u svého krbu, a na ohni kaštany péci.
Dám si vystlati lůžko co nejměkčí — na loket zvýší
turánem, asfodelem a miříkem nakadeřeným.
Myslenkou u svého Ageanakta — v nejsladším klidu
za číší pít budu číš, až do kvasnic smáčeje rety.
Na flétnu dvě bude pastýřů pískat — Acharňan jeden,
druhý pak z Aitolie — a vedle bude mi zpívat
Tityros, jak pastýř Dafnis kdys ke krásné Xenei planul,²⁾
jak s ním cítily hory, jak duby plakaly nad ním —
u řičky Himery mohutné duby na šumných březích,³⁾
když jako v horském úvalu sníl — hoch scházel a chřádnul...“

Po této písni zmlknul; tu já zase ujal se slova
řka: „Můj Lykido milý! Už leckterou píseň — a hezkou —

¹⁾ Byla stará víra, že tito ptáci, zvláště prý v zimě, kdy vyesedávají mládata, utišují moře. — Mořské nymfy Nereovny mají barvu svého živlu.

²⁾ Tityros je zde asi také nějaký maskovaný básník současný. — O Dafnidovi zpívá Thyrsis v id. I., str. 6.

³⁾ na Sicílii.

vnukly Nymfy též mně, když po horách pásl jsem stáda,
o níz pověst, jak doufám, až k Diovu pronikla trůnu.¹⁾
Nejzdařilejší ze všech teď tebe obdařit hodlám.
Poslyš mě tedy, prosím; tys v lásce míval přec Musy!

(ZPĚV SIMICHIDŮV):

„Eros usmál se na Simichidu: chudáček touží
tak asi po své Myrto, jak po květech jarních zas kozy.
Aratos, jeho přítel — druh nejdražší ze všech mu drahých,²⁾
v úkrytu svého srdce plá touhou po hezkém chlapci.
Pane, vladaři niv, jež Homole půvabná krásí,³⁾
dej, aby neprošen víc kol šije milenci klesl,
at si tím hochem Filinos unylý nebo kdo jiný!
Vy pak, ó Erotové, jak jablíčka zardělí v tvářích,
opustte Hyetidu a Byblidu — milé vám zdroje,
vysoko strmící Oikus, to sídlo Diony rusé,⁴⁾
ihned a zkrušte sličného Filina, šípy ho zkrušte,

1) Reiske vztahoval tato slova na krále Ptolemaia, což je možné vzhledem k alegorickému živlu idyly i vzhledem k její chronologii; vznikla pravděpodobně po básníkovu pobytu v Egyptě — v pozdějším období jeho tvoření, kdy už i egyptský »Zeus« o něm věděl.

2) O Aratovi viz pozn. 1, str. 34.

3) vrch v Thessalii.

4) Byblis a Hyetis, dva prameny u Mileta, kde Afrodite docházela obzvláštní úcty. V sousedství jich ležel Oikus se svatyní Afroditinou (=Dioninou).

že je tak nehodný, zlý a že soucitu s přítelem nemá!
Je přec jak broskev — už zralá, štavnatá, už samy dívky
říkají: „Filine, škoda! Květ mládí vadne i tobě!“
Nebdi, Arate, déle — ó nebdi u jeho dveří,
netrmácej svých nohou! At jiný někdo tu křehne
v čekání žalném po celou noc — až do kuropění!“

Tak jsem zpíval; tu on — jako dříve — s úsměvem vlídným
pastýřskou podal mi hůl — prý dárek přátelský od Mus;
poté odbočil v levo a cestou zamířil k Pyxe.¹⁾
Já pak s Amyntou hezkým a s Eukritem stočíme kroky
k domu Frasidamovu, kde s velkou opravdu chutí
uhostíme se na zem, jež na loket vystlána sítím,
svrchu pak čerstvým listovým rév, byla nejměkčím lůžkem.
Nejeden jilm a topol nám nad hlavou větvemi kýval,
několik kroků od nás proud čisté, posvátné vody,
prýšticí ze skály ve sluji Nymf, jen šuměl a šuměl.
Cikády v stínu sněťí jak o závod žvatlaly vůkol,
žárem slunečním zhnědlé, též rosnička dutým svým hláskem
ozývala se z dálky kdes v houští ostružných keřů.
Zpíval skřivan a stehlík, sten hrdličky zazníval dumný,
zlatoskvoucích včeliček roj kol potoků vřítel.
Odevšad vonělo plodné léto, voněla jeseň.
K našim až nohám hrušky a jablíčka k našim až bokům
jedno co chvíli se koulí přes druhé, haluze švestek,

1) Dědina na Kou, nápisy kojskými nyní dosvědčená.

úrodou přetížené, až k zemi sehnuté visí!
Smolou zalitý sud — teď po čtyřech otevřen letech.
Řcete, kastalské Musy, jež v parnasské bydlíte výši:!)
zdali Herakleovi číš podobně skvostného vína
nalil staříčkový Cheiron v té skalní Folově sluji?!)
Možno srovnávat víno, jímž Kyklops, pastýř a obr,
ten, který skály vrhal po lodích, tolik byl nadšen,
že se roztančil v sluji — ó *možno* srovnávat s douškem,
jaký jsme ředili vodou, ó Nymfy, ze sluje vaší
o svátku Demetry — strážkyně humna? — Radostný svátku,
kež tě oslavím zase, zřím *opět* bohyni smavou,
kterak v obou svých rukou hrst klásků drží a máků!)

1) Pramen Kastalia na Parnassu, proslulé sídlo Mus.

2) Kentaur Folos vyčastoval kdysi Heraklea vínem, darovaným od samého Dionysa. Libá vůně přilákala brzy ostatní kentauery, s nimiž se pak Herakles pustil v proslulý boj. Kentaur Cheiron — aspoň podle tohoto místa — byl také přítomen.

3) Takové byly atributy Demetry — bohyně plodnosti — ve výtvarném umění řeckém.

MILON:

Bukaie, ubohý robotníku, co se ti stalo?
Nesekáš v řádkách rovných, jak's dříve pokaždé sekal,
ba ani zároveň se svým sousedem. Zůstáváš vzadu
jako za stádem ovce, již kaktus do nohy zranil.
Jak asi po polednách a večer teprv to půjde,
když ta brázda tak málo ti chutná, sotva's ji nakous'?

BUKAIOS:

Milone, ty ovšem do noci dřeš a jak balvan jsi tvrdý!
Nestalo se ti nikdy, že's toužil po nepřítomném?

MILON:

Nikdy! Nač pak by poplužní dřít měl *po jiném* toužit?

BUKAIOS:

Což se ti nestalo nikdy, že's láskou nemohl usnout?

MILON:

Kež také nestane! Ztracen je pes, když ke kůži čichne!

BUKAIOS:

Bezmála jedenáct dní, ó Milone, soužím se láskou . . .

MILON:

Vida, hned *vino* nabíráš ze sudu, já ani splašky!

BUKAIOS:

Však už mi plevelem zarůstá vše — i nejbližší pole!

MILON:

Kterápak dívčina vodí tě za nos?

BUKAIOS:

Polybotovna!

Onehdy jsem ji viděl, jak žencům na flétnu hrála.

MILON:

Našel hříšníka bůh! Tak *máš* tedy, po čem jsi toužil.
Ó ta kobylka černá — až na postel bude ti skákat!

BUKAIOS:

Tak se mi ještě vysměj! Ne štěstí pouze je slepé,
nýbrž i Eros — bůh nerozvážný. Nechlub se příliš!

MILON:

Já se chlubit? Ach ne! Svě obilí raději sekej,
při tom svou dívku můžeš opěvat! Tak asi nejspíš
práce ti půjde; vím od dřívějšíka, jaký's byl zpěvák.

BUKAIOS:

O mé dívence štlhlé teď se mnou zpívejte, Musy!
Čeho se chopíte vy, ó bohyně, všecko je krásné.

Rozkošná Bombyko má! Že's vyzáblou, od slunce černou
Syřankou říkají všichni; jak med já *zlatou* tě vidím.

Fialka též je tmavá, též hyacint s písmeny v kvítku,¹⁾
přes to z květinok všech je nejdřív do vínku pletou.

Kozičky pídí se po jetýlku, po kozách vlci,
jeřáb sleduje pluh a já — jak zmámený tebe.

Kéž bych oněmi poklady vláď, jež Kroisos prý míval!²⁾
Zlaté sochy nás obou v chrám Afroditin bych poslal.³⁾

tvoji — buď s flétnou v ruce neb s jablkem anebo s růží,⁴⁾
mou pak — v sváteční říze a v červených střevčích nových.

Rozkošná Bombyko má! Jak ze soustruhu máš nožky,
máš jako opium hlas⁵⁾ — tvé *duše* vystihnout nelze.

MILON:

Krásnou písní nás Bukos překvapil — opravdu krásnou;
každé slůvko má případný spád, je v souzvuku s taktem.
Škoda starého chlapa — jak hloupě žil jsem a marně!
Slyš tedy aspoň tohle — zpěv božského Lityersa:⁶⁾

1) Věřilo se, že na jeho květu jsou písmena AI (= ach!) nebo V (počáteční písmě jména Hyakinthos). Květina prý vypučela z krve Aiantovy, když se mečem proklál, podle jiné verze z krve sličného Hyakintha, když Apollo svého miláčka diskem zasáhl.

2) Král lydský, svým bohatstvím příslavný.

3) jako votivní dary bohyni lásky.

4) Emblemy lásky, o nichž viz pozn. 2 str. 17.

5) V originále *τοίχος* — rostlina blíže neznámá, jež míšena s vínem byl narkotikem účinků dnešního opia.

6) Milón, jenž si písně sám složití nedovede, pěje několik

Demetro, dárkyně plodin a klasů: kéž se co nejlíp
osení tohleto žne, též zrní vydej co nejvíc!

Vazači, pevnější snopy! Sic jistě, kdo půjde kolem,
řekne: „Klackové líní! Těm věčná škoda je platit.“

Každíčký nový snop buď na sever anebo západ
obratte spodním koncem; tak *zolásť* se vyvinou zrnka!

Kdo má obilí mlátit, v čas polední spánku se varuj:
zrnka, když sálá slunce, se nejspíš vyloupnou z plevy.

Ženci, začněte práci, když skřivan budí se ze sna,
končete, když jde spat, a když *poledne* sálá, si hovte!

Mládenci, nádherný život má žába: málo se stará,
kdo že jí nalije dobrého moku; sedí v něm po krk!

Nebude mnohem lepší, když čočku uvaříš chase,
šafáři skoupý? Kdo kmín chce rozdělit, snadno se řízne! —

Takhle má zpívati muž, který na slunci dře a se hmoždí;
o své lásce, z níž kouká hlad — můj Bukaie milý —
zkus jenom vyprávět matce, až po ránu takhle se vzbudí!

nesouvislých strof, obsahujících lidová pravidla rolnická. Jsou
jistě ohlasem jedné z prstonárodních písní žnečských, jak
je byl Theokritos slyšel — ovšem, v jeho vlastní obměně.
Pod jménem »Lityerses« kolovala fryžská píseň žnečská, k níž se
(až později nejspíš) upial mythus o barbarském Lityersovi, synu
fryž. krále Midy: ten prý nutil mimojdoucí, aby s ním na
jeho poli o závod žali, poté jim hlavy zutínal a mrtvoly
strčil do snopů, zpívaje k tomu píseň. — Možno, že Theo-
kritos na našem místě má na mysli nějakého jiného Lityer-
sa — nějakého *heroa* ženců.

KYKLOPS.

Žádného není léku, můj Nikio, na rány lásky;¹⁾
masti, myslím, že nepomáhají, rovněž ne prášky:
písně jsou jediný lék — lék bezbolestný a sladký
v životě zdejší, leč naléztí takový, není tak snadné.
Víš to zajisté nejlépe sám: jsi lékařem jednak,
jednak se těšíš ve sboru Mus tak obzvláštní přízni.²⁾
Tak aspoň předvěký Polyfemos — Kyklops, náš krajan,³⁾
ulehčoval si život, když toužil po Galatei,
sotvaže slabounký vous i rty i skráně mu vroubil.
Nedával z lásky růží ni ústřížků vlasů ni jablek:
znal jenom prudký a šilný chtíč a jiného nedbal.
Nejednou jeho ovce v stáj *bez něho* nazpátek přišly
z bujných pastvisk; on sám — jen červánek ranní se zarděl —
už zpíval o Galatei a na břehu zarostlém řasou
láskou až chřadl: měl zjitřenou hrud — tou nejhorší ranou...

¹⁾ Idyla je věnována příteli Theokritovu — miletskému
lékaři Nikiiovi. Viz id. 28.

²⁾ Byl zároveň básníkem; zachovalo se několik jeho
epigramů.

³⁾ byl ze Sicílie jako Theokritos.

Posléze našel si lék: vždy na skálu přikrou si sedl,
odkud na moře upíral zrak a takto si zpíval:

„Bělostná Galateo! Co odmítáš milence svého —
ty, která mléka jsi bělostnější, něžnější jehnat,
telátek laškovnější a svěžejší hroznu, když bobtná?
V náruči spánku sotva se ocitnu — přicházíš ke mně,
sotva ze spánku sladkého procitnu — hned zase zmizíš.
Jako ta ovce prcháš, když vlka šedého spatří.
Už jsem tě tehdy, dívko, měl rád, jak's po prvé přišla
na hory k nám s mou matkou a přála sis natrhat kvítků
hyacintových; a *já* to byl tenkrát, jenž vás tu vodil.
Od chvíle, co jsem tě zhléd', už nelze mi na věky věkův
lásky se zbavit; leč ty — ví bůh — že *nic* toho nedbáš.
Chápu, rozkošná dívko, už chápu, proč pořád prcháš:
přes celé moje čelo že drsné se obočí táhne
dlouhým obloukem od ucha k uchu — a jenom jedno,
jediné oko pod ním a nad ústy nos že mám ploský!
Pravda, vypadám tak; ale tisíce popásám ovcí,
které si dojtívám sám a to nejlepší popásím mléko.
Sýrem, at si je léto či podzim, nemusím šetřit,
ba ani v nejtuzší zimě; mám stále ošatky plné.
Na šalmaj mistrně hraji — jak nikdo z Kyklopů zdejších,
při tom o sobě zpívám, zvláště o tobě arci, mé sládkě —
často až do půlnoci. Též jelínků jedenáct chovám —
s měsíčkem na čele vesměs,¹⁾ a medvídky pro tebe čtyři.

¹⁾ Čtu *μηννοφόρας*.

Ó jen zavítej ke mně — však hůře ti nebude v ničem,
modré tůně pak nech, at si do břehu vráží a hučí!
V jeskyni — tady u mne — noc *daleko* sladčeji ztrávíš.
Mám tu vavříny všade, mám cypríše kolkolem štíhlé,
mám tady břectan tmavý, mám révu nejsladších plodů,
mám tu ledový pramen, ježž Aetna, zarostlá hvozdy,
s výšin mně sesílá sněhobílých k božskému doušku.
Kdopak by před tím *vším* dal moři přednost a vlnám?
Zdám se ti nejspíše příliš zarostlý; za to mám spousty
dubových dřev a můj krb — ani na chvilku nazhasne nikdy.
Od tebe třebaš ihned i duši spálit si nechám,
třebaš jediné oko, mně dražší nade vše jiné.
Proč moje matka — škoda! mne s žábrami neporodila!
Ponořil bych se k tobě, tvou ruku alespoň zlíbal,
nechceš-li úst mi dopřát — též lilie nosil bych tobě
bílé a rudý mák, z jehož lístků láska se věští.¹⁾
Zato však teď, má dívko, teď *ihned* se naučím plovat,
jenom co na své pouti k nám cizinec přirazí s lodí:
rád bych zvěděl, jaká to slast, tam na dně až bydlit.
Galateo — pojď ven — a zapomeň vrátit se domů,
až budeš zde, jak i já, když na břehu takhle tu sedím!

¹⁾ Jeho lístků používala milostná pověra k stejnému účelu
jako ještě dnešní doba lístků na př. kopretiny: lístek se po-
ložil přes dva prsty a pravicí se naň udeřilo; hlasité prasknutí
bylo dobrým znamením.

Kéž se ti se mnou zalíbí pást, kéž ovečky dojit,
trpké syřidlo do mléka lít, je na sýry srážet!
Pouze má matka vinna je vším a jen jí to mám za zlé:
jedinkým u tebe slůvkem se nikdy nepřimluvila
za mne, a viděla přec, že chřadnu ode dne ke dni!
Řeknu jí, hroznou že horečku mám — i v nohou i v hlavě,
aby se trápila rovněž, když sám se trápím už dávno....
Kyklope, Kyklope, žel! Ó máš-li pak rozumu špetku?
Domů jdi raději, košíky plet a listí si nařež
pro svá jehňata malá! Tot daleko moudřejší nápad!
Co máš *pod rukou*, ber! Nač za *tim* se pachtit, co prchá?
Galateu najdeš si jinou, možná i hezčí!
Dívky mě o překot zvou — mám prý k besedě večerní přijít;
když pak přisednu k nim, tu se řehtají všechny až milo —
— důkaz, že tady u nás i já jsem přece snad něčím...“
Takovým způsobem Kyklops žár lásky konejšit zkoušel
písní, což jistě pomohlo víc — než nejdražší léky.

IDYLA 14.

KYNISKA.

AISCHINES:

Vítám tě srdečně, Thyonichu!

THYONICHOS:

Já zase tebe,

Aischine!

AISCHINES:

Cože tak pozdě?

THYONICHOS:

Že pozdě? Copak tě trápí?

AISCHINES:

Výborně zrovna mi není, můj milý!

THYONICHOS:

Tot tedy důvod,

že's tak přepadlý, neučesaný, zarostlý vousy!

Onehdy přišel sem podobný muž — kýs Pythagorovec:
ve tváři bledý a docela bos; byl z Athen, jak říkal.*Také* snad miloval, jak se mi zdá — ale pořádný koláč!)

1) Požívání masa bylo přívržencům filosofického směru
Pythagorova zakázáno. Žili vůbec v nejpřísnější kázni a
odřikání, jsouce nejednou terčem vtipů.

AI SCHINES:

Žertuješ — tak jako vždy! Nuže věz, že Kyniska sličná pohrdá mnou! Snad zešílím na konec! Chybí jen vlásek.

THYONICHOS:

Aischine drahý, jsi stále, jak býval's: poněkud náhlý, nejde-li všechno hned po tvém. Tak pověz, co se ti stalo!

AI SCHINES:

Argejský jeden občan, pak Agis, thessalský jezdec, vojn Kleunikos rovněž — ti všichni sešli se u mne na venku k přátelské pitce. Pár kuřat poručím zabít, k tomu mladoučké sele a načnu biblinské víno,¹⁾ čtyřleté, vůně tak svěží, jak z lisu přímo by vyšlo; též jim cibule podám a hlemýžď. Rozkošná pitka! Pokročil čas a dán návrh, pít víno nepomíšené, na čí zdraví kdo chce; jen *jméno* mělo se udat. Každý z nás pije a udává jméno — jak jsme si řekli; Kyniska — nic, a já *vedle!* — Snad chápeš, kterak mi bylo „Viděla's vlka, že's nemá?“ kdos žertuje.²⁾ — „Kterak jsi vtipný!“ odpoví ona a hoří, že svíčku od ní bys rozžeh'. Ano — *Vlk* je to, Vlk — syn souseda jednoho vedle — hoch jako jedle, jemný, i krásný — říkají mnozí!

1) Podle výkladu scholiastova bylo to víno z Thrakie.

2) Byla stará pověra, že člověk, jež vlk zpozoruje dříve, než sám byl zpozorován od něho, *oněmí*.

Po něm srdce jí chřadlo tou velkou, dojemnou láskou! Však i mně se to doneslo k sluchu — jenom tak trošku, přes to jsem nikdy nepátral dál, já bláhovec starý!... Když pak čtyřlístek náš už pořádně do vína zabřed', tu onen Thessalan zpívat se jal — a o vlku opět — takovou potouchlou píseň, chlap špatná! — Kyniska náhle vybuchne v pláč, ale jak! Ani šestileté snad děcko nekvílí usedavěji, když matce na klín by rádo! Já — inu znáš mě přec, Thyonichu — uhodím děvče ve tvář a ještě pak jednou. Jen šaty si zdvihne a zmizí na ráz... Já za ní: „Ó bídnicke jedna! Nejsem ti hezký? Jiný — milejší k srdci ti přirost'?' K jinému táhni, mazli se s ním, ty děvko, když pro něho slzy ti kanou!...“¹⁾ Jako když mládatům v podkroví kdes dá vlašťovka sousto, hned zase odletí zpět, chtěc novou potravu sehnat, tak — ba rychleji snad — se s lehátka měkkého zdvihla ona a běží, kam běží — skrz předsň dvojími dveřmi... Prchne-li do lesa srna, je konec — přísloví praví.²⁾ Nyní je vším jenom *on*, i v noci mu otvírá dveře; já ovšem neznamenam už nic, jsem naprosto ničím: odstrčený jsem chudák, už *docela* poslední v řadě. Kdybych moh' *přestat* mít rád, pak všechno by skončilo dobře;

1) Čtu μάχλε θέοντι.

2) Čtu ἔβα ποκὰ ταῦρος.

teď však — jak jenom z toho?! Myš do smůly strčila čumák!¹⁾
Pro lásku bezradnou — ne — lék žádný není mi známý,
jeden snad pouze: můj vrstevník Simos miloval dceru
Epichalkovu; odplul — a zdrav se navrátil domů.²⁾
Přes moře pustím se též; dost možná, nebudu prvním,
nejhorším vojákem také snad ne, ale prostředním jistě!

THYONICHOS:

Kéž se, Aischine, o čem jsi snil, i splnilo všechno!
Máš-li však plán jít odtud, pak věz, že skvělejší služby
nežli u Ptolemaia³⁾ — muž svobodný nenajde nikde:
uznalý, ctitel Mus, sám Půvab, milý jak nikdo,
výborný znalec přátel — svých odpůrců ještě snad lepší,
na všechny strany štědrý a k prosbám nikdy ne hluchý —
pravý to král; chtít všechno od něho, ovšem se nesmí.
Máš-li tedy snad chut, můj Aschine, na pravé rámě
vojenský plášť si připnout, i odvahu — v postoji pevném
čeliti protivníku, kdy se štítem směle se řítí,
rychle jen do Egypta! — Své dílo začíná stáří
od skrání na každém z nás a postupně plíží se k bradě —
postříbří vous; když nohy se třesou, na skutky pozdě...

¹⁾ Přeloženo podle francouz. koment. Renierova. Jiné
výklady toho úsloví jsou sotva pravděpodobné.

²⁾ *Ἔτῳ ὁ τῆς Ἐπιχάλκου.*

³⁾ Patrně je idyla složena v době, kdy se Theokritos
ucházel o přízeň egyptského krále Ptolemaia II. Filadelfa.

IDYLA 15.

SYRAKUSANKY NA SLAVNOSTI ADONIDOVĚ.¹⁾

GORGO (k služce):

Praxinoa je doma?

PRAXINOVA:

Ba doma, Gorgo! Jak pozdě!

Konečně jdeš — tot zázrak! Tak Eunoo, židli sem přines,
také polštářek na ni!

GORGO:

Tot úplně dobré.

PRAXINOVA:

Jen sedni!

GORGO:

Sotva popadám dechu! Já stěžl vyvázla živá,
Praxinoo, z té hromady lidí, hromady vozů:
všude vojenské boty a všude vojáci v pláštích,²⁾
cesta nebere konce a k tobě — jaká to dálka!

¹⁾ Tato drobná dramatická scéna se odehrává v egyptské
Alexandrii o slavnosti Adonidově.

²⁾ Všecko se hrne na slavnost. (V následujícím verši čtu
ἄμυν ἀποικίς).

PRAXINOA:

To ten můj vrták proved' mně na vzdory — na konci světa najal díru, ne byt — to jen proto, aby z nás každá bydlela jinde. Závistník ošklivý! Pořád je stejný.

GORGO:

Milá má přítelkyně, tak nesmíš o choti mluvit; vždyt jest maličký tady. A jak si tě prohlíží, pohled! Neboj se, Zopyrione — můj miláčku: nemyslí tátu.

PRAXINOA:

Dobré nebe, to dítě to chápe! Táta je hodný! Považ, nedávno táta — nám všechno je „nedávno“ arci —¹⁾ odešel, nakoupit mýdla a ličidla — do krámu kamsi: se solť vrátil se ke mně! Je hloupý zrovna jak dlouhý.

GORGO:

Stejně tomu s mým Diokleidem; outrata jeden: včera ti za sedm drachem pět ovčích kůží mi koupil — psí je to srst a jen cáry a špína. Pracuj a dřij se! Ale už rychle vezmi si plášť a spínej si šaty! Chceme se podívat na Adonida — do hradu krále

¹⁾ Těto poznámce Praxinoině rozumím poněkud jinak než vykládají komentáře. Praxinoa patrně, ironisujíc svého chotě, chce říci, že každou chvíli něco „pěkného“ vyvede; pak ovšem všechno jest jí „nedávno“. Všecky dosavadní výklady zdají se mi daleko méně přirozené. (Čtu πάντα, νίτων).

mocného Ptolemaia: tam skvělé divadlo chystá sama královna prý.¹⁾

PRAXINOA:

Inu zámožným všechno je možné!²⁾

GORGO:

Kdo se nebojí kroku, má peciválům co říci!³⁾
Tak už jen dělej, at jdem!

PRAXINOA:

Kdo nedělá, nevyjde z nedě!⁴⁾
Eunoo, seber prádlo a do cesty hezky je polož, nemehlo,⁵⁾ zas jako tenkrát — at kočky na něm se vyspí! Hni se, pro vodu pospěš; mně vody potřebí nejdřív! Zas nese mýdlo! Tak sem s ním! Nač tolik nalfváš vody,

¹⁾ Arsinoa, sestra a choť egypt. krále Ptolemaia II. Fildelfa.

²⁾ Obě ženy mluví tu v samých příslovích; viz i následující!

³⁾ Gorgo chce zřejmě zdouhavou přítelkyni pobídnout, aby si pospíšila; aspoň budou moci něco vypravovat. (Čtu ὄν ἰδέε, ὄν εἴπαιε κεν.)

⁴⁾ Praxinoa odpovídá s žertovnou ironií: „Já jsem na tom dobře: nic nedělám — a tak mám pořád svátky.“ — Komentáře vykládají jinak: Praxinoa prý ironisuje přítelkyni, chtěc říci: „Tobě se to mluví, když teď nemáš co na práci; ale já si musím ještě leccos zařídit.“ Ponechávám čtenáři, aby si vybral mezi výkladem tímto a mým.

⁵⁾ Čtu αὐτόθροντε.

nenasyto? — Ty hloupá, což košili musíš mi zmáčet?
Dosti! Tak už jsem jako umyta — s pomocí boží.
Kdepak jsou klíče od velké skříně? Hned mi je přines!

GORGŮ:

Praxinoo, ta skládaná říza skvostně ti sluší.
Jak asi draho přišla tě na stavu, pověz mi pravdu!

PRAKINOVA:

Ani mi nepřipomínej, Gorgo! Víc než dvě miny
ryzího stříbra. A práce! Div duši jsem nevy pustila.

GORGŮ:

Však také dopadla, jak sis přála!

PRAKINOVA:

Myslím, že ano!

Přines mi rychle plášť a klobouk hezky mi nasad!
Se mnou nepůjdeš, dítě! Hu hú — tam kousají koně!
Můžeš plakat, jak chceš, ale mrzáka z tebe mít nesmím.
Pojďme! Frygie, malého vezmi, hraj si s ním pěkně,
zavolej dovnitř psa a dveře do dvora zamkni!

Bohové, jaké to davy! Ach kterak a kdy se nám zdaří
tuhle spoustou se prodrat? Tot mravenců nesčetné roje!
Tolik už skvělých činů, ó Ptolemaie, jsi proved',

co tvůj otec jest u bohů věčných!) zločinec žádný
neohrožuje chodce, tak zákeřně, egyptsky lstivě,²⁾
jak se bavila dřív ta sebranka prohnanych lidí —
šejdřů bídných a vesměs ničemů, ve všem si rovných!
Milá Gorgo, co jen si počneme? — Závodní oři
královi!³⁾ — Dobrý muži, jen pozor na moje nohy!
Ten se vzepial, ten ryzák! Ten divoch! Uхни se rychle,
Eunoo! Opovážlivá! Ten jistě zahubí jezdce.
Velikým pro mne štěstím, že děcko zůstalo doma.

GORGŮ:

Neboj se, Praxinoo! Už za námi dávno jsou koně;
odjeli na stanoviště.

PRAKINOVA:

Však přicházím pomalu k sobě . . .

Kůň a studený had — ti oba — už jako děcko
zvláště mě děsili. Rychle! Dav hrozný valí se na nás.

GORGŮ:

Od hradu, matko?

STARĚNA:

Ano, dítky!

¹⁾ Ptolemaios II. Filadelfos, jemuž platí tato opětná (viz
konec id. 14.) chvála básníkova, zřídil otcí Ptolemaiovi I.
Soterovi a matce Berenike chrám, kde se jim dostávalo
pocty božské.

²⁾ Egypt byl zemí šejdřství.

³⁾ Určení patrně k závodu o slavnosti.

GORGO:

Může se dovnitř?

STAŘENA:

Tím, že se pokoušeli, až do Troje Řekové vnikli.
Pokusem, krasotinko, přec všeho dosáhneš, všeho

GORGO:

Už je stařena pryč; jako věštkyň mluvila s námi.

PRAXINOA:

Všecinko vědí ženy, i Zeus jak s Herou se brali!

GORGO:

Praxinoo, jen pohleď: tam u dveří — jaký to zástup!

PRAXINOA:

Příšerné! Podej mi ruku, Gorgo! Eunoo, ty zas
přidrž se Eutychidy¹⁾ a pozor, sice ji ztratíš!
Najednou všechny dovnitř! Ach Eunoo, drž se nás pevně!
Ó já nešťastná, běda! Má Gorgo: roztržen v půli
letní můj šat! Ach pro boha, příteli — každické přání
nebe ti vyplň, když na můj plášť jen trošku dáš pozor!

CIZINEC:

Kdybych jen moh', ale pozor dám přes to!

¹⁾ Je to nejspíše služka Gorgoina jako Eunoo je zase služebná Praxinoina.

PRAXINOA:

Strašlivá tíseň!

Strká se to jak vepří.

CIZINEC:

Jen klid; je vyhráno, paní!

PRAXINOA:

Kéž máš přistě i teď jen štěstí, předobry muži,
za onu péči o nás! Jak hodný, soucitný člověk!
Zas jest Eunoo v tísní! Nu protlač se! Tak je to dobře.

GORGO:

Praxinoo, pojď blíž! Těch tkanin všimni si pestrých,
jak jsou jemné a vkusné! Tot bohů samotných výtvor!

PRAXINOA:

Atheno všemohoucí,¹⁾ o které ženy je tkaly,
kterýpak asi malíř tak bezvadné postavy kreslil?
Jako skutečné stojí, jak skutečné téměř se hýbou,
spíše živé než tkané. Je dovedným stvořením člověk!
On pak — hotový zázrak — tam na lůžku stříbrném leží,
kolem jinošských skrání stín prvního hebkého chmýří —
Adonis — miláček všech, i podsvětí samému drahý!

¹⁾ Athena byla ochránkyní ženských ručních prací zvl. tkalcovství; viz začátek id. 28. (V předešlém verši čtu *τεχνάματα φασεῖς*.)

JINÝ CIZINEC:

Ustaňte ke všem všudy! Co štěbetáte jen pořád, husy! Zle se mi dělá, jak zívnuo při každém slovu.¹⁾

PRAXINOA:

Che! Co *ten* tady chce? Co je *tobě* do našich žvástů? Otrokům kaž, až je koupíš, ne *nám* — jsme Syrakusanky; abys pak věděl všecko: jsme z Korinta po předcích rodem,²⁾ odkud byl Bellerofon,³⁾ a mluvíme peloponnessky. Rodáci dorstí, doufám, přec dorsky mluvití smějí. Svatá ty Persefono, kdo *nám* by tu poroučet mohl, leda jen král? Ale chceš-li, nu mlat si slámu! Co na tom!

GORGO:

Ticho už, Praxinoo: tam pěvkyně slavná se chystá k písni na Adonida — tot argivské občanky dcera — táž, která v žalozpěvu už loni získala cenu.⁴⁾ Zazpívá jistě skvostně. Jak unyle otáčí hlavou!

PĚVKYNĚ:

Paní, jež Golgi sis oblíbila, vysoký Eryx, háje na Idaliu⁵⁾ — ó Afrodito, ty zárná —

- 1) V dorském dialektu převládá samohláska *a*.
 2) neboť Syrakusy byly (podle pověsti) osadou *korintskou*.
 3) Korintský heros, syn krále Glauka. Pomocí okřídleného oře Pegasa zahubil obludu chimaeru.
 4) V žalozpěvu nad mrtvým Adonidem.
 5) Golgi město na ostrově Kypru, Idalion — předhoří a

jakpak ti přivedly Adonida tichounce jdoucí Hory po roce opět až od věčných podsvětních proudů?¹⁾ Hory, z bohyně ty neváhavější, k radosti lidí pokaždé přicházejí a s prázdnou k nikomu nikdy. Kyprido, tys prý Bereniku — smrtelnou bytost —²⁾ povznesla k nesmrtelným, ó dítě Diony božské,³⁾ tím, že jsi ambrosijské jí do hrudi nalila šťávy! Za to dnes tobě, jež tolik máš jmen a tolik i chrámů, Bereničina dcera, svým půvabem Heleně rovná,⁴⁾ *Arsinoia* — seč jest — v dík Adonida ti krásíš.⁵⁾

město tamtéž, Eryx — hora sicilská, vesměs prastará sídla kultu Afroditina. (Čtu *χερσὴ σελήβοιο*.)

¹⁾ Hory — bohyně ročních počasí, s jichž opětovným návratem se také slavnost Adonidova vrátila. — Adonis, miláček Afroditin, usmrcený v jaře svého života kancem a bohyní stále oplakávaný, je symbolem rozkvětu a brzkého odkvětu všeho života v přírodě. Zeus prý dovolil zarmoucené bohyni, aby se k ní *na čas* rok co rok vracel. Tento „návrat Adonidův“, jakož i odchod jeho do říše Stínů oslavován případně o letní slavnosti, zvané Adonia.

²⁾ Berenike — choť Ptolemaia I., matka Ptolemaia II. a Arsinoia. Po smrti dostalo se jí božské pocty. Viz pozn. I. str. 61.

³⁾ Dione — matka Kypridina (= Afroditina).

⁴⁾ Helena — pověstná kráska v mythickém pravěku, příčina války trojské. Viz id. následující!

⁵⁾ Viz text a pozn. I. str. 59. — Následuje popis slavnosti.

Poblíž něho jsou plody — dar kdejakých ovocných stromů, poblíž v stříbrných koších jsou květiny vsazeny útlé,¹⁾ všude pak zlaté vásy, z nichž myrha převzácná voní. Všude pečiva hojnost, jež na mísách dělají ženy z bílé pšeničné mouky a s přísadou bylinné šťávy — co jen se robí z medu, co na čistém oleji peče, všecko je tady: má čtverožců tvar a podobu ptáků. Z hebounké zeleně kopru zde loubí zděláno stinné,²⁾ nahoře nad ním se vznášejí Eroti — hoši tak drobní, jako když slavíci mladí snět ke sněti v koruně stromů létají chtěce zkoušet, zda křídílům přibýlo síly. Září tu eben a zlato, zde orlové z bělostné sloni, mladého Ganymeda jak Diovi do nebe nesou;³⁾ nad nimi nachové roušky — jak spánku perutě jemné: na nich prostřené lůžko je Kypridě ustláno sličné,⁴⁾

1) Krátce před slavností Adonidovou vsazovány do košů květiny rychle vzcházející a rychle zase uvadající — symbol pomíjivého květu mládí a jara v přírodě vůbec.

2) V něm odpočívá Afrodite se svým miláčkem, s nímž se opět shledala. Viz dále.

3) Ebenové lože, na němž spočívá Adonis, je zdobeno případnou uměleckou řezbou ze slonoviny, představující orly, kteří unášejí krásného Ganymeda, jež si sám Zeus vyvolil za nebeského číšníka.

4) Čtu s Kreusslerem: *ἑστρωται κλίνα τῷ Κύπριδι τῷ καλῷ αὐτα, — — — ἄλλα.*

sličnému Adonidu hned vedle ustláno jiné: v jednom je Kypris a Adonis v druhém — s pletí jak růže; neдрásá jeho pocel — kol úst má chmýří jak zlato. Teď, ó Kyprido, chotě máš zas: ó raduj se z něho! Zítřa — za ranní rosy —¹⁾ my v jednom průvodě všechny zaneseme ho k moři, kde vlny stříkají na břeh. Rozpustíme si kadeř, pak šat, by splýval až patám, obnažíme si hrud'²⁾ a zvučně zapějeme' takto:
„Miláčku Adonide! Tys jediný polobůh ze všech, který hned u nás mešká a hned zase u řeky Stínů! Nemá ni Agamemnon ni Aias — rek mocný a vzdorný, takových práv ani Hektor — svých bratří dvaceti chloubá, nemá jich Patrokles, Pyrrhos, ač slavně z Troje se vrátil.³⁾ Adonide, buď milostiv teď a napřesrok rovněž!⁴⁾ Vítán byl jsi nám dnes; až se vrátíš, vítán jsi opět!“

GORGO:

Praxinoo, jen řekni: je moudřejší nad ženu bytost?⁵⁾

1) Tedy druhý den slavnosti byl dnem smutku nad odchodem miláčka Afroditina do říše Stínů; proto obraz Adonidův vřhán do moře.

2) Truchlící uvolňovali kadeř a pás oděvu a bili se do obnažené hrudi.

3) vesměs největší rekové Homerovy Iliady.

4) Slavnost se rok co rok opakovala.

5) Čtu ἢ θήλεια.

Šťastná, co všechno zná, a přešťastná, jak umí zpívat!
Ale je čas jít domů; můj manžel neslídil dosud.
Muž je vždycky jak drak; je-li hladov — od něho dále!
Adone drahý, buď zdrav a k nám *zdravým* opět se navrat!

IDYLA 18.

SVATEBNÍ PÍSEŇ HELENĚ.

Bylo to v paláci Menelaově — ve Spartě tenkrát:
dvanácte vznešených děv, žen spartských výkvět a chloub, a
kolem skrání květ hyacintů — jalo se tančit . . .
Tančily před ložnicí tak svěžích barev a tónů,
když právě Atreův syn¹⁾ — ten mladší, s vlasy jak zlato,
s milostnou Helenou do ní se zavřel — nyní svou chotí.
Všecky najednou pěly, co v taktu dupala na zem
nožek půvabná změt. Zněl písní svatební palác:

„Jak jen tak záhy mohl jsi usnouti, ženichu milý?
Což máš olovo v nohou? Což tolik miluješ spaní?
Nebo jsi přespříliš pil, a proto jsi na lůžko klesl?
Chtěl-lis tak záhy jít spat jako vždy, pak *sám* jsi měl spáti,
dívku pak nechati péči matčině, aby si hrála
s družkami do bílého až dne; vždyt tvou je teď družkou
zítra i pozítří, Menelae, od roku k roku.
Šťastný ženichu, šťastný! Kdos předobrá musil ti žehnat,
když tehdy do Sparty zamířil's krok, že toho jsi došel,

¹⁾ Menelaos, syn krále mykenského Atrea, bratr Agamemnonův. Po sňatku se spartskou Helenou kraloval ve Spartě.

čeho z ostatních knížat před tebou nedošel nikdo.¹⁾
 Jediný z heroů všech — máš tchánem Kronovce Dia!²⁾
 Diova dcera krásná, již podobné Achajská země
 nehostí nikde, teď *pod jednou* pokrývkou — ulehla s tebou!
 Zrodí-li matce podobný plod, cosi velkého zrodí . . .
 My pak její jsme sourostenky, dívčí to výkvět,
 čtyřikrát šedesát děv; my v jednom závodě vždycky
 běhaly s Helenou u proudů Euroty, natřeny mastí;³⁾
 srovnávána však s ní, z nás žádná bez vady není.
 Jako když velebná noc tvář Luny odhalí krásnou,⁴⁾
 jako když povolí led a Vesna se ukáže smavá,
 stejně i mezi námi zjev Heleny zlaté se zaskvěl.
 Jako osení bujné je nivám úrodným zdobou,⁵⁾
 zahradě štíhlý cypřiš a vozu thessalské koně,
 podobně Heleny ruměná líc je ozdobou města.
 Žádná s kuzele svého tak jemných nespřádá nití,
 na stavu sebe lepším tak husté osnovy nemá;
 žádná ve struny lyry tak mistrně neumí sáhnout

1) Přeloženo podle hypotetického textu Meinekova.

2) Helena byla dcerou samého Dia, jenž se kdysi k její matce Ledě, choti Tyndareově, přiblížil v podobě krásné labutě.

3) U řeky Euroty pořádaly spartské dívky veřejné závody v běhu.

4) Místo jest porušeno; čtu: ἄλλ' ὄσ

5) Čtu: πιστὰ δ' ἔτι λαῶν . . .

k písni na Artemidu neb Athenu mohutné hrudi¹⁾
 jako Helena, jejížto zrak je sídlem všech vděků.
 Krásná, milostná děvo, už paní jsi domácí; my pak —
 po ránu půjdeme na závodišť,²⁾ bychom tam v lukách
 natrhaly si kvítků a do vonných vínků je pletly
 s vroucím steskem po tobě, Heleno — tak asi touží
 ssající jehňata malá být u prsu milé své matky.
 Z lotosů nízce rostlých my *první* — nejdříve ze všech³⁾
 uvinem' vínek tobě a na stinný platan jej dáme;
 oleje nejčistšího my první ulíti chceme
 z láhve stříbrné tobě a rovněž pod stinný platan.
 Na něm pak — dorsky stručný — buď nápis do kůry vyryt,
 čitelný mimojdoucím: „Měj v úctě Helenin platan!“
 Zdráva buď, nevěsto! Zdráv buď — ó zeti mocného tchána!
 Leto, pěstounka dítek, vám hojných potomků dopřej,⁴⁾
 Leto, a Kypris, bohyně Kypris — vzájemné lásky,
 Zeus pak — Kronovec Zeus — vás na věky oblažuj statky,

1) tak představována bojovná dcera Diova na znamení své síly.

2) kde o závod s Helenou běhávaly.

3) Možno, že tu básník naráží na zřízení nějakého kultu na počest Heleninu ve Spartě (Kaibel, Herm. 1892.). Pausanias (III., 14) dosvědčuje, že ve Spartě byla místnost zvaná *δρόμος* (závodišť), vedle ní platanový háj a svatyně Helenina.

4) Leto, matka Apollonova a Artemidina.

které by urozený zas dědil po urozeném!
Spěte! Srdce vás obou hřej láska vzájemná s touhou;
zítra s úsvitem zoře zas čerství povstaňte z lože!
My pak půjdeme odtud, až první hlasatel jitra
zdvihne ozdobnou šíj, by z lůžka svého se ozval
Hymene, Hymenaie, ó jásej nad sňatkem tímto!¹⁾“

¹⁾ Obvyklé vzývání boha sňatku Hymena v písních svatebních.

IDYLA 19.
ZLODĚJ MEDU.

Když jednou Eros – ten zloděj – med z úlů vykrádal v plástvích,
zuřivá včelka ho bodla a všechny konečky prstů
řádně mu popíchala. Tu bolestí na ruku fouká,
nožkama dupe a skáče. Svou trýzeň ukáže posléz
Afroditě, své matce, a láteří, jak prý to možno,
že tak malinký tvor tak hrozně působí rány.
S úsměvem praví matka: „Ó nejsi-li podoben včelám?
Malinký přece jsi také a rány působíš hrozně!“¹⁾

¹⁾ Tento drobný epigram je všeobecně považován za Nethokritův. Představa Erota jako malého šibala, blízká představě naší, vznikla sice ještě v době alexandrijské, ale po Theokritovi, jemuž je Eros stále ještě bohem „mocným a krutým“ jako poesii starší.

Dárku Atheny ctné, kuželi — slyš, příteli přadlen všech,¹⁾
 které neznají víc, nežli svůj dům, domácích prací trud:
 vzhůru, průvodce můj — do města pojď, slavného Mileta,
 kde ční Kypridin chrám, v rákosí skryt, hebké a zelené!
 Vítr šťastný až tam — kéž mi dá Zeus, s lodí až popluji,
 bych zřel Nikiu zas, těšil se s ním — jemu těž *milý* host —
 s ním, jež Charitek sbor zasvětil v zpěv, líbezně pějících!²⁾
 Bílou sloní jsi byl — nyní jsi skvost, pracně z ní zrobený;
 tebe dostane v dar, v přátelský dar, milého druha chot.
 Mnohý nádherný šat — společně s ní — zhotovíš pro muže,
 mnoho přeskvostných rouch, průsvitných říz, jaké jsou chloubou žen.
 Ovcím hebounkou srst každický rok dvakrát ostříhej —³⁾

¹⁾ Básník apostrofuje krásně pracovaný kužel, jež hodlá vzít s sebou do Mileta v dar Theugenidě, choti svého přítele — lékaře Nikie. — O Atheně viz pozn. str. 63.

²⁾ Charitky, bohyně půvabu a krásy, průvodkyně Afroditiny a dárně básnických inspirací. O Nikiovi viz pozn. I str. 49.

³⁾ Ani *doojí* stříž nebyla by Theugenidě dosti; tak horlivě přede. (Ve v. 10. čtu *πόλλα μὲν ἔργ'*.)

Theugenidě, jak vím, není to dost: Theugenis rozkošná
 zná jen práci a spěch, milujíc vše, ženy co rozvážné.
 Tebe nechtěl bych dát — uchovej bůh! do domů nečinných,
 líných; neboť i ty — z oné, z níž já — pocházíš končiny:
tvou vlast Archias přec, Korinta syn, založil pradávny —
 Trinakrie tot nerv, ostrova skvost, výtečných mužů vlast . . .¹⁾
 Nyní v domě, kde on — učený druh, znající mnohý lék,²⁾
 kterým nemoc a smrt, nejhorší zla, od bližních odvrací,
 najdeš *druhou* svou vlast — v Ionsku tam, v Miletě půvabném.
 Paní k okrase buď, až bude příst — v kroužku svých společnic,
 steré vzpomínky vzbud, až budeš s ní, na hosta básníka!
 Leckdo prohodí snad, když si tě všim': „Jak je tu oblíben
 tenhle skrovnický dar!“ — Cenné jest vše, jen když je *od přátel*!³⁾

¹⁾ Kužel je tedy ze Syrakus (na Sicílii = Trinakrii), jež byly podle pověsti založeny korintským Archiou.

²⁾ Lékař Nikias.

³⁾ Poslední slova pokládám za poznámku *básnickou*, nikoliv osoby předtím mluvící, jak činí vydavatelé.

IDYLA 29.
MILÁČKOVI.

„Pravda ve víně!“¹⁾ rozmilý hochu, dí přísloví;
nuže — při víně — budme si pravdiví také my!
Tak ti sdělím, co hluboko v nitru jsem ukrýval.
Nechceš celou, svou celičkou duší mne milovat!²⁾
Vím to dobře; jsem jedinou života půlť živ,
jak jen zahlédnu těbe, má druhá je ztracena.
Chceš-li ty, jako *bohové* blažení trávím den;
ty když nechceš, pak v temnotě čiré jen živořím.
Není nehezké, vydávat milence mukám v plen?

¹⁾ Řecké přísloví, kterým už Alkaios začínal jednu svou píseň.

²⁾ Láska ke krásným hochům byla běžná po celém Řecku, jsouc původním obyčejem kmene dorského, kde se vyvinula jako přirozený důsledek ustavičného soužití v táboře a v palaestře. Ve Spartě míval hoch svého milence a sám byl jeho miláčkem. Sám Sokrates nebyl prost těchto sklonů svého národa, vyhledáváje krásné chlapce, aby vzdělával — aspoň podle apologetických slov Platonova Symposia — jejich duše. Že se podobné, leckdy ideální formy zvrhovaly, známo ze staré komedie, tragedie a z obrazů na vásách.

Nuže poslechni — jakožto mladší — mne staršího;
sám si posloužíš nejlíp a ještě mě pochválíš.
Jedno hnízdečko se mnou si na jednom stromě zříd,
kam se nemůže vplížit ni jediná šelma zlá!
Dneska — na tuhle usedáš snět, a už nazítří —
sedáš na onu; s jedné vždy na druhou hopkujes.
At si kdokoliv hezounké líčko ti pochválí,
hned jest *prvním* tvým přítelem, jak bys ho léta znal;
kdo pak dávno tě miloval před tím, je *posledním*.
Pýcha nejspíše příliš ti zmámila srdíčko!
Dokud žiješ, jen příbuznou duší hled' milovat!
Jak ti radím, tak učíš; a v pověsti nejlepší
budeš u všech a Eros tě zahrne milostí —
on, jenž hravě si podmaní srdce i mužovo;
jím též *mé* srdce železné zjihlo jak voskové.
Při tvém hedvábném líčku tě prosím: ó vzpomeň si,
jen si vzpomeň, že mladší byl's před rokem než jsi dnes,
že jsme s každým už slovem, jež pronesem', hrobu blíž!
Tvář nám zvrásčí — pak nelze už zavolat mládí zpět:
příliš rychlá má křídélka na obou ramínkách,
my pak příliš jsme zdlouhaví — letící dohonit.
Mysli o tom, a musíš se obměkčit v srdíčku,
láске upřímné musíš zas podobnou oplácet,
bychom navzájem, v statného muže až dospěješ,
byli dvojicí přátel jak s Patroklem Achilles!

Z lásky k tobě i pro zlatá jablka půjdu hned,
z lásky k tobě — až pro strážce podsvětí, Kerbera.¹⁾
Pakli *větrům* dáš na pospas všechny mé domluvy,
pakli v duchu si řekneš: „Ty zpozdilče, nemuč mne!“
potom, kdybys i zavolal, nepřijdu nikdy víc,
z lásky vyhojen kruté — ni ke dveřím u domu . . .

MOSCHOS.

¹⁾ = pro tebe chci vykonati kteroukoliv z prací Herakleových. (Překládáno podle transposice Meinekovy.)

EROS UPRCHLÍK.

Erota hledá Kypris a daleko široko volá :

„Kdo z vás Erota zahléd', jak na rozcestích se toulá
 ten můj větroplach malý, má za zprávu odměnou dostat
 polibek od Kypridy; kdo *přivede* Erota ke mně,
 ne již polibek pouhý — cos hezčího dostane darem.
 Lehko je k rozeznání, i v zástupu četném ho poznáš:
 nemá bělostné pleti — spíš ohni podobnou, zraky
 pronikavé a žhoucí, řeč svůdnou, srdce však špatné;
 neboť nemluví nikdy, co myslí: hlas jako z medu,
 nitro — hořké jak žluč; je to bezcitný, prohnaný šejdř,
 děcko prolhané, lstné a rádo krutě si hraje.
 Hlavinku krásí nádherné kadeře, čelo je drzé.
 Jeho ručky jsou drobné, přec na velkou dostřelí dálku,
 dostřelí třebaš až k Acherontu — ke králi Stínů.¹⁾
 Těla si nepokrývá, své nitro ukrývá dobře.
 Jako křídlatý pták on od ženy přelétá k ženě,

¹⁾ Sám Hades, král v podsvětí, podlehl šípům Erotovým: unesl Persefonu, do níž se zamiloval. — Acheron — řeka v podsvětí.

od muže létá k muži a sídlí hluboko v nadrech.
Mívá docela malinký luk a nad lukem střelu —
drobounký je to šíp, ale nebeských doletí výšin.¹⁾
Na zádech pramalý, zlatý má toul a uvnitř ty hořké,
třtinové špy, jimiž i *mne* — (a kolikrát!) zranil.
Všechna ta zbraň je krutá, leč daleko horší má jinou:
pranepatrnou louč: jí slunce dovede vznítit . . .
Kdo jej chytíš, pevně ho svaž a soucitu neměj!
Uvidíš-li ho plakat, dej pozor na jeho šalby;
pakli se smát, jen dále ho vlec a polibků jeho
vystříhej se — tot' zhoubný polibek: jedy má na rtech!
Řekne-li: „Všecky své zbraně ti dám — ó vezmi si všecky!“ —
darů klamných se nedotýkej: sálajť ohněm!²⁾

1) Ani bohové nebesťi nejsou jisti před střelou Erotovou, ba ani vlastní matka Afrodite, viz níže!

2) Celá báseň je zajímavým dokladem (srovnej id. 19.), jakým vývojem prošla řecká představa boha lásky: z nezdolného a nebezpečného syna Uranova a Gaina (u Sapfy nebo v Hesiodově Kosmogonii) učinilo křehké umění alexandrijské v 2. st. př. Kr. malého, nezbedného šibala — syna Afroditina, kteroužto představu přejalo pak umění římské. Viz můj překlad Propertiových Elegií str. 33. (Prosba k Amorovi) a 45. (Pomsta Amorů).

IDYLA 2. EUROPA.

Europě v libý spánek kdys vidění seslala Kypris.
K poslední třetině dospěla noc, kdy blízko je k ránu,¹⁾
spánek sladší než med kdy rozestřen po očích lidí,
po údech malátných rozlit — mdlá víčka lahodně klíží
a kdy neklamných zjevení dav se toulává nocí.
Tenkrátě Europeia v své ložnici nahoře v domě
(dcera to Foinikova a panna doposud) snila,
kterak dvě pevniny o ni se sváří: Asie totiž
se zemí protilehlou — a obě v podobě ženské.
Jedna z nich cizáckých byla rysů,²⁾ domácích zase
druhá a vlastní jak dceru — ba vřeleji tiskla jí v náruč:
prý je pěstounkou její a vlastní dokonce matkou;
tu však obrovskou paží ta první odvléká dívku —
nijak se nebránící: prý Diem, vladařem blesků,
Europa přičena jí, že prý *jejím* darem je čestným . . .
Z lůžka rozestlaného vyskočí: srdce jí buší,
jak se děší. To skutečnost viděla, nikoliv přtžrak!

1) Řekové už od dob Homerových dělili noc na tři části (hlídky).

2) totiž *Evropa*, ježto dívka byla z *asijské* Foinikie.

Dlouho sedí jen mlčky a před zrakem, dávno již bdícím,
stále jí tanou — stále — ty zvláštní postavy ženské . . .
Konečně praví dívka, leč úzkost chví se jí hlasem:
„Kdopak mi z nebeských bohů ty zvláštní vidiny seslal?
Jaký to divný, podivný sen v mou jizbu se vloudil —
do mé dřímoty sladké a z lůžka přímo mě vyšťval?
Kdo je as cizinka ta, kterou v snách tak jasně jsem zřela?
Kterak to vábilo srdce mé k ní! A jak byla vládná!
Jako na vlastní dceru — tak s láskou hleděla na mě!
Kéž mé snění se obrátí v štěstí, blažení bozi!“

Po těchto slovech se vzchopí: své družky milé jde hledat,
oblíbené své sourostenky ze slavných rodů.
Vždy se s ní bavívaly, at k tanci se strojila dívka,
nebo se koupávala, kde bystřina do moře ústí,
či at lilie trhala v nivách — líbezňe vonné.
Však je zablédla ihned: z nich každá košíček měla
k sbírání květin; šly k nivám zeleným — u moře blízko.
Často sem chodily takto pospolu — v zástupu družném,
aby se kochaly šplounáním vln a nádherou růží . . .
Europa nesla si košík ze zlata — pracné to dílo
Hefaistovo, až úžas budící, pravý to zázrak,
na němž přemnoho ozdob se skvělo mistrné práce.
Ze zlata zpodobenu zde Inachovnu jsi zabléd' —
lo — jalůvku ještě, ne v ženské podobě opět:¹)

¹) lo, dcera krále Inacha. Zeus se do ní zamiloval

jako šílená bloudí tou slání, po širých drahách
jako by plovála; mořská pak tuň je z ocele modré.
Na táhlém pahorku při břehu mořském stojí dvě mužů:
oba se dívají za jalůvkou — brázdící moře . . .
Je tu též Kronovec Zeus: tak něžně, lichotně hladí
kravičku Inachovu a u sedmi výtoků nilských
navrací jalůvce krásných rohů tvář zase ženskou.
Celičský ze stříbra nilský byl proud a kravička z mědi,
Kronovec konečně Zeus byl ze zlata ryzího zroben.
Kolem košíčku pod okrajem zobrazen v pruhu
Hermes, poblíž pak něho byl na délku roztažen mrtvý
Argos, proslulý stem svých očí, nespících nikdy.
Z červené jeho krve pták honosné nádhery vznikál,
jehožto obě křídla až hýřila pestrostí barev:¹)
právě peruti rozpjal jak loďka střelhitá plachty,
že až okraje zlatého košíku zastřel křídly . . .
Tak byl vyzdoben košík, ježž Europa spanilá nesla.

a změnil ji v jalovici, aby ji uchránil před žárlivostí choti
Hery, Hera však si ji vyžádala a dala ji hlídati stookému
Argovi. Když pak Hermes na rozkaz Diův hlídače usmrtil,
Hera seslala na jalovici střecha, kterým štvána bloudila
mořem i zemí, až u Nilu došla zase bývalé podoby a po-
rodila Epafa. Viz níže!

¹) páv, oblíbený pták Heřin, na něhož prý bohyně pře-
nesla oči zabitého Argu.

Když pak dívky až k ní vám se dostaly, posetým květy,
jedna těší se touhle květinkou, druhá zas jinou.
Některá trhá si vonný hyacint, některá narcis,
jiná máterídoušku neb fialku; bohatství květin
rostlo, živeno vesnou, zde po celé, celičké nivě.
Jiné v závodě družném zas šafrán sbírají v kytku
zlatý, omamné vůně; v jich kroužku zřítí jest kněžnu:
podobna Afrodité, když září Charitek sborem,¹⁾
trhá něžnou svou rukou květ skvostné, ohnivě růže

Neměla příliš dlouho z těch kvítků dívka se těšit,
neměl panenský pás, jak byl, jí zůstatí cudný:
Diovi do oka padla! Ó jak se mu sevřelo srdce,
zkrušeno záludnou střelou, již Kypris vyslala na něj —
Kypris, jediná mající moc i Kronovce zdolat!
Aby ošálil snáze to dětinné srdečko dívčí,
též aby nezbudil hněvu své choti, žárlivé Hery,
ukryl své božství, změnil svou tvář a rázem byl býkem —
ne snad zvířetem chovaným v stáji, ani ne býkem,
který vláčí zahnutý pluh a vyrývá brázdu;
nebyl to býk, jenž družně se popásá, také ne onen,
který táhne s nákladem vůz a sklání se pod jhem.
Na svém celičkém těle byl žluté barvy jak zlato,
uprostřed na čele stříbrný kruh jako hvězda mu zářil,
oči do modra hrály a háraly touhou až milou.

¹⁾ Viz pozn.²⁾ str. 74.

Růžky na hlavě — jeden jak druhý — trčí mu vzhůru
v polooblouku pěkně jak lunny rohaté srpek . . .
Když pak na louku vkročil, ni jedné nezděsil z dívek —
spíš jakous touhu u všech vzbuzoval, jíti až k němu
a tak milého tvora se dotknout: tajemná vůně
na dálku vanula z něho — i dechem vonících lučin.
Náhle Europě cudné až před nožky těsně si stoupl,
olizoval jí šíji a dívku půvabnou laskal.
Ona ho zvědavě hladí a náhle klidně a tiše
bohatou pěnu setře mu s úst a políbí zvíře.
Lichtotným bučením ozval se býk a zdálo se věru,
že to je nvyvý tón, jenž z flétny lahodné zazněl.
Pojednou Europě klekl před nohy, díval se na ni,
načež otočil krk, jak by na hřbet mohutný kynul.
Tehdy k svým družkám skvělovlasým promluví panna:

„Přítelkyně a družky, ó pojdte: na toho býka
sednem' si pro zábavu! Nás všechny zajisté pojme
na svůj prostranný hřbet. Jak dobré to zvířátko, milé,
mírné a přitulné na první pohled! Věru, že byků
nepřipomíná pranic; spíš rozum na jevo dává
přímo až lidský. Nic už mu nechybí, jen aby mluvil.“

Takto promluví panna a s úsměvem sedá mu na hřbet;
ostatní chtěly za ní . . . Býk bleskem náhle se vzepjal
s kořistí, po níž toužil, a střelou uháněl k moři.
Obrátila se nazpět, své družky volala milé,

ruce k nim vztáhla, leč dohonit dívku nemohla žádná.
Doraziv s ní až k břehu, býk do moře vskočil jak delfín,
načež se ubíral širými vlnami, nesmočiv kopyt.
Dotykem jeho kroků tuň mořská utichá ihned.
Kolem Diových nohou dav nestvůr vodních se mrská,
rozjařený pak delfín co chvíli se přes peřej zvrátí.
Z hlubin se vynoří Nereovny, sedíce vesměs¹⁾
na zádech mořských tvorů, a v řadách jim v ústrety jedou.
Vládce temně hučících moří, chvějící zemí²⁾,
vlnu za vlnou rovná a sám teď hlubinnou drahou
vlastnímu bratru je vůdcem; kol něho v jediném tlumu
mořské trubače Tritony zřítš, jak v lastury dují
dutě znějící, táhlé: to píseň svatební troubí!
Na hřbetě býčím sedíc Diovi, ubohá panna
pravici chytá se dlouhého rohu, levicí zdvíhá
rudé záhyby vzduťého roucha;³⁾ bojí se nejpsš,
že by se vláčel a v tůni namočil, nesmírné, sivé.
Tu však se Europin šat kol plecí vysoko vzedme
jako u lodi plachta a nad vodou nadnáší dívku...

¹⁾ Viz pozn. I na str. 41.

²⁾ Poseidon, bratr Diův, svým trojzubcem moře bouřící
i konejšící.

³⁾ Europu v situaci vylíčené nalézáme často na antických
vásách (srovn. třeba aiginskou misku v Mnichově) a zvláště
často na nástěnných malbách pompejských.

Byla už daleko rodné země: nevidouc nikde
burácejících břehů a nikde vrcholků horských —
nad sebou pouze vzduch a pod sebou bezmezné moře,
bojácným zrakem se rozhlédne vůkol, posléze praví:

„Božský býku, kdo jsi! Ó kam chceš unésti pannu?
Cože pronikáš drahou, tak trudnou zdoluhavým bykům?
Nic se nehrozíš moře? Jen lodím rychlým je sjízdná
hlubina vod, — ale býk cest vodních děsí se přece!
Jistě, ó jistě jsi bůh a, jak *bohů* důstojno, jednáš!
Nikdy se mořem nepouští býk a po souši nikdy,
nikdy delfíni mořští; leč ty — jak zemí tak mořem
nebojácně se řítíš a nohy — tvými jsou vesly.
Snad ještě nad modrý vzduch kams vysoko se mnou se vzneseš —
vysoko rychlý jak pták a snad létat dokonce hodláš!
Běda, já nešťastná, přenešťastná! Jak jsem jen mohla
vlastního otce opustit krov a býku se svěřit?
Opuštěna teď bloudím a neznámou ujíždím vodou.
Slyš mě, vládce sivého moře, chvějící zemí,
shlédni laskavě ke mně! Vždyť tys to — dobře to tuším —
který mi cestu klestíš, mou plavbu hlubinou řídíš!
Jistě to vůlí boží, že brázdím prostory mořské.“

Takto mluvila panna. Tu býček rohatý řekl:
„Dívko, statečná buď, ó neboj se peřejů mořských!
Jsem totiž Zeus, sám Zeus, ač zblízka zdám se ti býkem —
v každé tvárnosti mohu se zjevit, jak se mi zlíbí.“

Z touhy a lásky k tobě v tu býčí podobu ukryt
brázdím za tůň tůň. Už záhy přijme tě Kreta,
která i mou je vlastní, a v kretské zemi tě čeká
svatební ložnice tvá . . . Rod *slavných* synů mi zrodíš,
jejichžto mocné žezlo má kretským rodákům vládnout.¹⁾

Takto pravil. Co řekl, se stalo. Zahlédnou Kretu —
když tu pojednou Zeus, v své vlastní tvářnosti opět,
uvolní dívčí pás . . . A lůžko chystají Hory . . .²⁾

IDYLA 5.

U MOŘE.

(FRAGMENT.)

Kdykoliv blankytnou tůň dech větrů tichounce čeří,
srdce to přemlouvá, láká: už *není* milá mně země;
tiché zrcadlo vodní je daleko více mou touhou.
Když pak se rozhučí hlubina sivá, v šířku i v dáli
když se rozpění, zkriví a vlny jak šílené řadí,
zrakem pevninu hledám a háje, před mořem prchám;
tu jen zemi mám rád, stín hvozdů pojednou vítám,
kde i v nejprudším větru svou píseň pinie zpívá
Bídně, ba přebídně živoří rybář: loď jeho chatou,
polem jeho jest moře a ryby šalivou zvěří.
Kéž mohu sladce zdřímnout, kde platan rozkládá stíny,
naslouchat milým hlaholům vln — kdes u zdroje blízko,
jenž svým šuměním souseda neděsí — ukolébává!

1) Z. Europy prý se narodil slavný král kretský Minos.

2) průvodkyně Diovy. Viz o nich str. 10. poznámka 3.

BION.

ŽALOPĚV NA ADONIDA.¹⁾

Pláči nad Adonidem! „Je mrtev Adonis krásný!“
 „Adonis krásný mrtev. . .“ tak Eroti truchlí a pláčf.

V nachové říze nikdy, Kyprido, nikdy už nespí!
 V rouše smutečným bdi, ó nešťastná, do naděr bij se
 krásných a kdekomu říkej: „Je mrtev Adonis krásný. . .“
 Pláči nad Adonidem; též Eroti truchlí a pláčf.

Na horách leží krásný Adonis do boku raněn —
 bílým zubem do boku bílého . . . Kypridu mučí
 jeho slabouký oddech, krev černá řine se proudem
 po těle sněhobílém, zrak tuhne v půvabných řasách;
 růže prchají se rtů a na nich poslední zmrá
 polibek, jehož si nikdy — už nikdy nevezme Kypris . . .
 Pláči nad Adonidem; též Eroti truchlí a pláčf.

Strašnou, strašnou má ránu Adonis — v bělostném boku;

¹⁾ Jako se prvního dne o slavnosti na počest Adonidovu zpíval radostný zpěv nad jeho návratem k Afroditě (viz na str. 64. píseň pěvkyně a poz. I. str. 65), tak v druhý den téže slavnosti (viz str. 67, pozn. I.) přednášen zpěv smuteční, jímž jest tato báseň Bionova. Srov. konečné verše její.

mnohem hroznější ránu — má kytherská bohyně v srdci.¹⁾
Hlasitě nad mladým hochem i psi jeho bědují věrní,²⁾
pro něho pláče i Nymfy horské; kadeř proudy
uvolnila si Kypris a hvozdy bloudí a bloudí
v zármutku, vlasy jen tak — a jen bosá; ostružné keře
drásají její nohy a krev její lokají svatou.

S pláčem řítí se roklemi dál až srdcervoucím,
volá: „Drahý můj choti!“ a opět volá: „Můj hochu!“
Jemu však temná krev už po pás tryskala proudem,
od rány zardívala se hrud' a pod ní i ňadra
Adonidova — dřív jako sníh — se barvila nachem . . .
„Nešťastná Afrodita!“ tak Eroti truchlí a pláčí.

Ztratila krásného chotě, s ním božskou ztratila krásu.
Dokud Adonis žil — ó vábná bývala Kypris;
s Adonidem — i půvaby zvadly . . . „Nešťastná Kypris!“
říkají hory. „Ó nešťastný Adonis!“ volají hvozdy.
Nad hořem Kypridiným též řeky pláčí a truchlí,
v horách nad Adonidem své slzy potoky roní,
květiny žalem žloutnou a Kytherou zaznívá teskně³⁾

1) Tak nazývána Afrodita podle ostr. Kythery (při již. Peloponnesu), kde prý se vynořila z mořské pěny. Tam bylo středisko jejího kultu.

2) Adonis byl pastýř a lovec.

3) Viz pozn. nejhořejší.

každým úbočím hor a každým údolím hvozdů:
„Nešťastná Afrodita! Je mrtev Adonis krásný!“
V odpověď ozvěnou zní: „Je mrtev Adonis krásný“ . . .

Nad žalem lásky Kypridiny *kdo* by byl nelkal?
Vidouc na vlastní oči tu děsně zející ránu,
vidouc červenou krev, jak stéká chladnoucím bokem,
rozevřela své lokty a zaštkala: „Adone, zůstaň,
zůstaň neblahý hochu! Jen jedno objetí ještě,
jedno stisknutí v náruč, ret ke rtům naposled přivíh!
Vzbuď se, na chvílku vzbuď a naposled ještě mě zlíbej,
jenom na tolik zlíbej, co *jeden* polibek trvá,
at aspoň živý tvůj dech v má ústa vproudí i ňadra,
at jeho sladké kouzlo smím vyssát, lásku z tvé duše
vypít až do dna! A polibek tento — navždy chci chovat,
jak by to Adonis byl, neboť ty, ó nešťastný, prcháš,
daleko, Adone, prcháš — až k Acherontu mně mizíš,
k děsnému, krutému králi¹⁾. Já *dále* žítí tu musím,
nešťastná — bohyní jsem, leč tebe provázet nesmím.
Vezmi si chotě mého, ó Persefono; máš větší,²⁾
daleko větší moc: vše *krásné* připadá tobě.
Můj los — horší jest všech; neboť věčně budu se trápit
nad Adonidem lkát, že mi zemřel, tebe se děsit.

1) Viz pozn. na str. 81.

2) Persefona, chot Hadova (= Plutonova) — královna podsvětí.

Umíráš, miláčku můj, jak sen se ztrácíš, má lásko!
Nyní Kypris je vdovou a Eroti sirotky opět.
S tebou — celá má čaromoc v troskách! Že jsi jen lovil,¹⁾
smělče! Když *tať* jsi byl krásný, co's blouznil měřit se s dravcem?
Takto kvílela Kypris; a Eroti truchlí a pláče:
„Nešťastná Afrodita! Je mrtev Adonis krásný!“

Kolik Adonis krve, as tolik prolévá slzí
Kypris, a každá krůpěj, když skane, mění se v kvítek:
ze slz rodí se anemonky, z krve pak růže
Pláče nad Adonidem: „Je mrtev Adonis krásný!“

Nad svým miláčkem v lesích — ó nelkej, Kyprido, více!
Lůžko z holého listí jest málo důstojné chotě.
Na *tvém* loži spočtvej Adonis, třebaš i mrtvý!
Jak jest krásný i mrtvý! Je krásný jako by dřímal.
V podušky hebounké teď jej ulož, na kterých spával,
na kterých božským spánkem vždy s tebou usnal v noci!
Věnci ho pokrýj, kvítím! Co zemřel, povadlo všechno;
zároveň s Adonidem též kvítí povadlo všechno.
Olejem syrským ho krop a balsámem — kdejaký balsám
vezmi za své! Též *tvůj* přec balsám, Adon vzal za své . . .

Na rouškách temně rudých už leží Adonis něžný;
Erotů tlum kol něho jen vzdychá, hlasitě kvílí.
Ze smutku nad ním vlásky si ustříhli. Na špy šlape

¹⁾ O smrti Adonidově viz pozn. 1. str. 65.

jeden, ten zase láme svůj luk a jiný zas toulec.¹⁾
Jiný mrtvému rozvázal střevíc, ve zlatém kotli
jiní přinesli vodu, ten ránu omývá v boku,
jiný — za mrtvým vzadu — jej něžně ovívá křídly.
„Nešťastná Afrodita!“ tak Eroti truchlí a pláče

Hymen, stojící na prahu dveří, pochodeň zhasil,²⁾
Hymen i vínek svatební reztrousil; nezpívá více,
nezpívá Hymen písň obvyklé, zato však pje:
„Nešťastný Adonis krásný! A třikrát nešťastný Hymen!“³⁾
Nad synem Kinyrovým též Charitky pláče a kvílí:⁴⁾
„Adonis krásný mrtev!“ tak jedna sděluje druhé.
Nad Adonidem kvílí sbor Mus a zároveň zpívá
smuteční zpěv — než neslyší Adonis, neslyší více.
Chtěl by slyšet, ó *chtěl*, ale královna Stínů to nechce!

Pro dnes už zanech nářků, Kyprido! Přestaň už kvílit!
Však máš zaplakat opět, rok příští zaslzet opět . . .⁵⁾

¹⁾ Čtu *τόξον ἔβαν', δε δ' ἐπέτριψε φαέτραν.*

²⁾ Boha sňatku s pochodní zhasenou a k zemi spuštěnou
vidíme na starých náhrobcích v museu Neapolském.

³⁾ Porušený text upravil jsem si takto: „*αἰαὶ καλὸν Ἀδωνιν,*
ἔτι πλέον τὸν Ὑμέναιον!“

⁴⁾ Adonis byl podle pověsti synem kyperského krále
Kinyry a dcery jeho Myrrhy. Viz pozn. 2. str. 74. (Doleji čtu
Μοῖσαι m. *Μοῖρα*.)

⁵⁾ neboť slavnost Adonií se rok co rok opakovala.

IDYLA 4.
MLADÝ PTÁČNÍK.
(FRAGMENT.)

Ptáčník — bezmála hoch — skryt v houští na ptáky číhal s vějíčkou v ruce a zahléd' Erotu: na větvi seděl zimostrázové a zády k němu. Sotva ho spatřil, zajásal: nejspíš si myslil, že ptáka velkého vidí. Vějíčky, kolik jich měl, hned jednu spojuje s druhou, špehuje větroplacha tu od zadu, tu zase zpředu — honba nebéře konce . . . Hoch rozmrzen odhodí zlostně všecky vějíčky pryč a k oráči starému zajde, jenž ho byl vyučil v tomto umění. Když mu vše sdělil, ukáže Erotu, jak tam sedí. Usmál se stařec, zakýval šedou hlavou a chlapci v odpověď pravil:

„Varuj se podobné honby a k *tomuhle* ptáčeti nechod! Od něho dál! Je to hrozné stvoření! Budeš jen šťasten, dokud ho nechytíš. Beztoho jednou, až budeš mužem, uprchlík onen — teď plachý, bázlivý, až se mu zlíbí, přikvačí jako ten blesk a pak *sám* tě do sítě chytne“ . . .

IDYLA 6.
EROS A MUSY.
(FRAGMENT.)

Erota, třeba je krutý a zlý, se nebojí Musy; ze srdce mají ho rády a stále mu v zápětí chodí. Pokouší-li se o zpěv, kdo *nemá* Erotu v srdci, Musy prchají před ním a pranic nechťi mu vnuknout; začne-li sladce zpívat, kdo *rozechvěn* Erotem v nitru, všecky mu v ústrety jdou, ba o závod k němu se hrnou. Dokladem pádným jsem já, že svatou pravdou, co říkám. Zkousím-li o někom z bohů neb z lidí smrtelných zpívat, jazyk podivně vážne — mé hrdlo nezní jak jindy; začnu-li zpívati o pastýřích, o Erotovi, celičké proudy řinou se z úst až jásavých tónů!) . . .

¹⁾ Zdařilá charakteristika úzkého okruhu básníkovy tvorby — *erotického a bukolického*.

OBSAH:

ÚVOD	VII-XVI
----------------	---------

THEOKRITOS:

Idyla 1. Thyrsis	3
Idyla 2. Kouzelnice	11
Idyla 3. Zastaveníčko	20
Idyla 5. Pěvecký závod pastýřů	23
Idyla 6. Zpívající pastýři	34
Idyla 7. Obžínky	37
Idyla 10. Ženci	45
Idyla 11. Kyklops	49
Idyla 14. Kyniska	53
Idyla 15. Syrakusanky na slavnosti Adonidově	57
Idyla 18. Svatební píseň Heleně	69
Idyla [19.] Zloděj medu	73
Idyla 28. Kužel	74
Idyla 29. Miláčkovi	76

MOSCHOS:

Idyla 1. Eros uprchlík	81
Idyla 2. Europa	83
Idyla 5. U moře	91

BION:

Idyla 1. Žalozpěv na Adonida	95
Idyla 4. Mladý ptáčník	100
Idyla 6. Eros a Musy	101